

**WIZYTY PRZYGOTOWAWCZE
FUNDUSZU STYPENDIALNEGO I SZKOLENIOWEGO**

kompedium projektów

Wizyty Przygotowawcze Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego

kompendium projektów

SPIS TREŚCI

Mirosław Marczewski, Słowo wstępu	4
Katarzyna Aleksandrowicz, Charakterystyka Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego	5
NAUKI SPOŁECZNE	
Islandzki warsztat zarządzania projektem	10
↳ Powstanie portret Polaków w Islandii	12
Zawód położnej w Polsce i w Norwegii	14
Turystyka filmowa ma wielką przyszłość	16
O <i>welfare state</i> i scenariuszach dla Ukrainy	18
Jak kształcić dziennikarzy	20
Akureyri – miasto na końcu świata	22
Rozszerza się akademicki networking	24
W przyjaznym klimacie	26
NAUKI MEDYCZNE	
Skutecznie walczyc z rakiem płuc	28
Strategiczny cel: umiędzynarodowienie kształcenia	30
NAUKI ROLNICZE I O ŚRODOWISKU	
Współpraca owocuje – dosłownie!	32
Inspirujące warunki do pracy naukowej	34
NAUKI TECHNICZNE	
Horyzont 2020 – z polskiej i islandzkiej perspektywy	36
NAUKI PEDAGOGICZNE, PSYCHOLOGIA	
Ważne rozmowy w „północnej Saharze”	38
↳ Teraz istniejemy nie tylko na papierze	40
Jak uczy szkoła na małej wyspie	42
Etyka zrównoważonego rozwoju	44
Wsparcie dla polskiej szkoły w Stavanger	46
Mądrze wspierać studentów zagranicznych	48
↳ Adaptacja kulturowa studentów zagranicznych	50
SZTUKA	
Bezpośrednich kontaktów nie sposób przecenić	52
Muzyka to uniwersalny język	54
Edvard Munch „powróci” do Wrocławia	56
Wartość dodana	58

MIROSŁAW
MARCZEWSKI,
DYREKTOR GENERALNY,
FUNDACJA ROZWOJU
SYSTEMU EDUKACJI

Współczesna edukacja wykracza daleko poza mury uczelni i pokonuje granice państw, tworząc zasoby wiedzy i społeczeństwo, które jest gotowe na cywilizacyjne i naukowe wyzwania nowych czasów. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji pełniąc funkcję Operatora Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w Polsce, wdrażanego w oparciu o dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz środków krajowych, działa na rzecz zwiększenia mobilności akademickiej, jak i rozszerzenia oraz pogłębienia współpracy instytucjonalnej i partnerstw pomiędzy instytucjami działającymi w sferze edukacji w Polsce i na obszarze Państw Darczyńców – Norwegii, Islandii i Liechtensteinu. Dokonania Funduszu, widziane z perspektywy bliskiego już zakończenia jego drugiej edycji, doskonale wpisują się w realizację celów unijnej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego „Europa 2020” w obszarze wspierania i modernizacji szkolnictwa wyższego, rozwoju innowacyjności oraz podnoszenia jakości kształcenia poprzez zwiększenie mobilności akademickiej oraz współpracy międzyuczelnianej i badawczej.

Realizując jedno z działań Funduszu, jakim są krótkie wizyty przedstawicieli instytucji edukacyjnych (*Wizyty Przygotowawcze*), Fundacja osiągnęła wymierne efekty ożywienia kontaktów akademickich z naszymi północnymi sąsiadami, stwarzając płaszczyznę do nawiązania współpracy pomiędzy instytucjami, podtrzymywania i rozwinięcia dotychczasowych kontaktów oraz przygotowania i zaplanowania wspólnych działań w ramach projektu. Uczestnicy wizyt podkreślają, że są one świetną okazją do ukonkretnienia dotychczasowych kontaktów. Ich roboczy charakter pozwala lepiej poznać wzajemne zasoby wiedzy.

Doświadczenie Funduszu pokazuje, że współpraca nawiązana podczas realizacji *Wizyt Przygotowawczych* owocuje w postaci większych projektów instytucjonalnych. Powstają trwałe więzi między światem nauki i gospodarki, podnoszące jakość i atrakcyjność polskiego szkolnictwa wyższego na arenie europejskiej.

Mirosław Marczewski
dyrektor generalny
Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

Uczestnicy wizyt podkreślają, że są one świetną okazją do ukonkretnienia dotychczasowych kontaktów. Ich roboczy charakter pozwala lepiej poznać wzajemne zasoby wiedzy.

KATARZYNA
ALEKSANDROWICZ,
DYREKTOR PROGRAMÓW
STYPENDIALNYCH,
FUNDACJA ROZWOJU
SYSTEMU EDUKACJI

CHARAKTERYSTYKA FUNDUSZU STYPENDIALNEGO I SZKOLENIOWEGO

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy powstał na mocy Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtenstein i Królestwem Norwegii a Polską, jak również na mocy Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 pomiędzy Królestwem Norwegii a Polską.

Trzy kraje EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) będące zarazem członkami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego) – Norwegia, Islandia i Liechtenstein, zaoferowały Polsce bezzwrotną pomoc finansową w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy, zwane również funduszami norweskimi.

Głównym celem Funduszu jest przyczynianie się do zmniejszenia różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz do wzmacniania stosunków dwustronnych w obszarze edukacji pomiędzy Polską a Norwegią, Islandią i Liechtensteinem.

Operatorem Programu Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – instytucja zarządzająca najważniejszymi programami edukacyjnymi Unii Europejskiej (www.frse.org.pl).

Celem Funduszu jest wzmacnianie potencjału ludzkiego oraz poszerzanie wiedzy poprzez:

- zwiększenie mobilności studentów oraz pracowników szkół wyższych pomiędzy Polską a Państwami Darczyńcami;
- rozszerzenie oraz pogłębienie współpracy instytucjonalnej i partnerstw pomiędzy instytucjami działającymi w sferze edukacji (na poziomie szkolnictwa: podstawowego, wyższego, zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych) w Polsce oraz na obszarze Państw Darczyńców.

Inicjatywy, które mogły w ramach Funduszu uzyskać dofinansowanie, to m.in.:

- studia i praktyki studenckie;
- wizyty przygotowawcze przedstawicieli instytucji edukacyjnych w celu nawiązania bądź rozwinięcia współpracy i/lub przygotowania wspólnego projektu w ramach pozostałych działań Funduszu;
- działania na rzecz poprawy jakości programów studiów w językach obcych oferowanych przez polskie uczelnie;
- działania zmierzające do poprawy jakości nauczania oraz zasobów dydaktycznych polskiego szkolnictwa i oświaty;
- działania służące rozwojowi oferty dydaktycznej;
- działania mające na celu zwiększenie udziału polskich instytucji edukacyjnych w programach międzynarodowych, programach wymiany uczniów i studentów oraz możliwości organizowania imprez i wydarzeń międzynarodowych.

Inicjatywy te można było podejmować w ramach czterech działań:

- **Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni** – działanie skierowane do szkół wyższych, ich studentów i pracowników;
- **Wizyty Przygotowawcze** – działanie skierowane do pracowników instytucji edukacyjnych;
- **Współpraca Instytucjonalna** – działanie skierowane do instytucji edukacyjnych, zakładające realizację projektu wspólnie z partnerem zagranicznym;

- **Rozwój Polskich Uczelni** – działanie skierowane do polskich szkół wyższych, zakładające realizację projektów przez uczelnię, samodzielnie lub we współpracy z partnerem zagranicznym.

Wnioskodawcami mogły być szkoły i uczelnie oraz instytucje i organizacje działające w obszarze edukacji formalnej na wszystkich poziomach kształcenia: podstawowym, średnim, wyższym, zawodowym i kształcenia osób dorosłych.

WIZYTY PRZYGOTOWAWCZE

INFORMACJE OGÓLNE

Wizyty Przygotowawcze to krótkie wizyty przedstawicieli instytucji edukacyjnych mające na celu:

- nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami;
- podtrzymanie i rozwinięcie dotychczasowych kontaktów między instytucjami;
- przygotowanie i zaplanowanie wspólnego projektu;
- wypełnienie wniosku aplikacyjnego w celu ubiegania się o dofinansowanie z Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego lub z innych programów.

WNOSKODAWCY

Do ubiegania się o dofinansowanie w ramach działania *Wizyty Przygotowawcze* uprawnione były polskie instytucje edukacyjne zainteresowane późniejszą realizacją projektu we współpracy z instytucją z co najmniej jednego z Państw Darczyńców. Uprawnione do uczestnictwa w tym działaniu były

także instytucje z Państw Darczyńców, które planowały realizację projektu w partnerstwie z instytucjami edukacyjnymi z Polski. Uczestnikiem indywidualnym wizyty mogła być osoba zatrudniona w instytucji wnioskującej, która miała odbyć wizytę i zrealizować zadania w imieniu tej instytucji.

CZAS TRWANIA PROJEKTU

Dofinansowanie obejmowało wyjazdy pracowników trwające od 1 do 5 dni roboczych. Na podróż można było przeznaczyć dodatkowo maksymalnie 2 dni.

STATYSTYKI WIZYT PRZYGOTOWAWCZYCH

Miniprojekty, jakimi są *Wizyty Przygotowawcze*, to najczęściej pierwszy krok do dużych projektów instytucjonalnych.

Do działania *Wizyty Przygotowawcze* zostały przeprowadzone dwa nabory, ogłoszone w styczniu i grudniu 2013 roku. Oba konkursy cieszyły się du-

15
Szkoły średnie

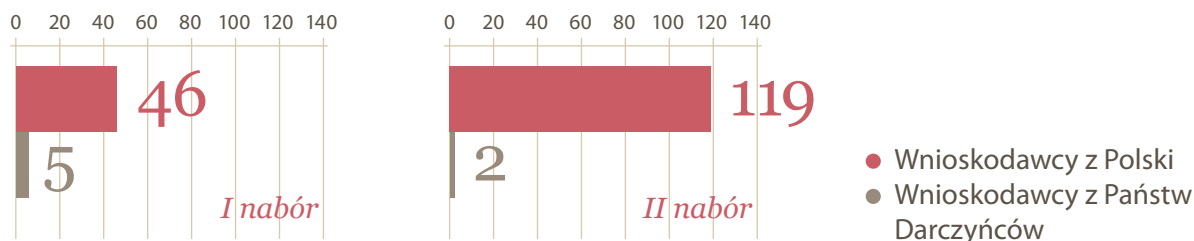
140
Szkoły wyższe

10
Instytuty badawcze

Grafika 1 Instytucje biorące udział w działaniu *Wizyty Przygotowawcze*

Wykres 1 Liczba zrealizowanych Wizyt Przygotowawczych

żym zainteresowaniem, głównie wśród polskich szkół wyższych.

W ramach pierwszego naboru złożono 86 wniosków, w drugim zaś wpłynęło ich aż 152. Tak znaczna różnica świadczy o atrakcyjności działania, jego rosnącej popularności oraz chęci nawiązywania kontaktów i realizowania projektów międzynarodowych przez instytucje edukacyjne.

Nabory na działanie *Wizyty przygotowawcze* za każdym razem były ogłaszane przed konkursami

do pozostałych działań realizowanych w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Miało to umożliwić przedstawicielom instytucji, jeszcze przed złożeniem projektu, poznanie nowej instytucji partnerskiej, omówienie zasad przyszłej współpracy czy też przygotowanie planów rozwoju współpracy międzynarodowej.

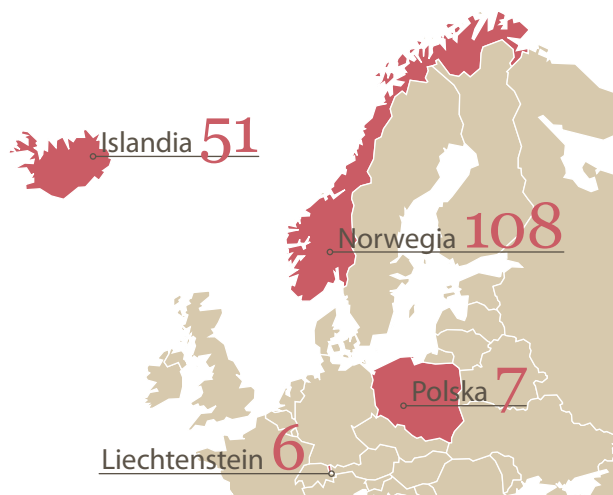
Najczęstszym źródłem informacji na temat naborów były strony internetowe (www.fss.org.pl; www.frse.org.pl) oraz ogłoszenia w instytucji macierzystej.

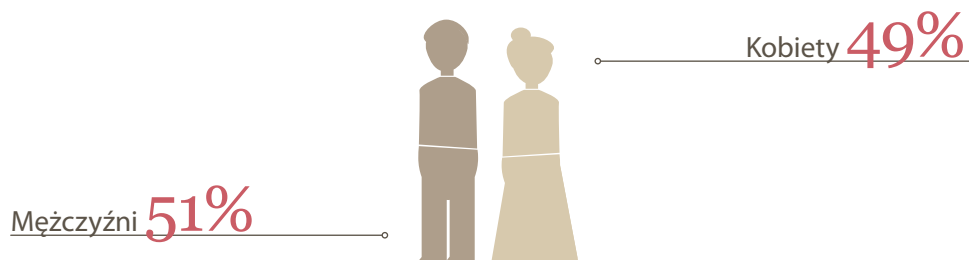
Alokacja. Całkowita alokacja (środki z funduszy norweskich oraz funduszy EOG 2009-2014 wraz z wkładem krajowym) na działanie *Wizyty Przygotowawcze* wyniosła 250 013 EUR.

W ramach działania *Wizyty przygotowawcze* zrealizowano łącznie 172 wizyty.

Największą popularnością cieszyły się wyjazdy polskich uczestników do Norwegii. Drugim najczęściej wybieranym kierunkiem była Islandia, natomiast najmniej wizyt zostało zrealizowanych w Liechtensteinie oraz w Polsce.

Grafika 2 Liczba Wizyt Przygotowawczych zrealizowanych w poszczególnych krajach

Grafika 3 Liczba kobiet i mężczyzn biorących udział w *Wizytach Przygotowawczych*

KORZYŚCI ZAWODOWE I OSOBISTE UCZESTNIKÓW WIZYT

Podczas wizyt uczestnicy indywidualnie zapoznawali się ze strukturami i działalnością jednostek edukacyjnych, omawiali możliwości przygotowania wspólnych projektów naukowych i badawczych, uczestniczyli w konferencjach i spotkaniach z przedstawicielami instytucji goszczących, a także prowadzili wykłady.

Niemal każdy z uczestników wskazał korzyści zawodowe i osobiste, które są dodatkowym efektem udziału w wizytach. Najczęściej wymieniano:

- poznanie systemu edukacji w innym kraju;
- obserwację organizacji systemu nauczania, co owocowało chęcią wprowadzania podobnych zmian w instytucji macierzystej;
- wymianę wiedzy i doświadczeń;
- podjęcie bliskiej współpracy z instytucjami edukacyjnymi z Norwegii, Islandii lub Liechtensteinu;
- zdobycie wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy dydaktycznej;
- uzyskanie doświadczenia i wiedzy przydatnych do osiągnięcia awansu zawodowego;
- poznanie nowych ludzi i miejsc;
- wzrost kompetencji językowych.

Jedną z najcenniejszych wartości, jakie przyniosły *Wizyty Przygotowawcze*, była deklaracja chęci dalszej współpracy z instytucją przyjmującą. **Aż 90% uczestników pragnie wykorzystać zrealizowaną wizytę do przygotowania w przyszłości wspólnego projektu.** Przykłady projektów będących rezultatami wizyty zostały zaprezentowane w naszej publikacji.

Przedstawione liczby i wykresy charakteryzują i podsumowują działanie *Wizyty Przygotowawcze*, jednak nie jest to kompletny obraz tego, co udało się osiągnąć. Aby był pełny, należy go uzupełnić relacjami uczestników. Ich indywidualne sukcesy stanowią o ogromnej wartości zrealizowanych wizyt przygotowawczych. To dzięki zaangażowaniu i pracy uczestników możemy dzisiaj powiedzieć, że zamierzony cel został osiągnięty.

Zapraszamy do zapoznania się z relacjami, które stanowią próbę pokazania korzyści z realizacji projektu w ramach działania *Wizyty Przygotowawcze* Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Przytaczane relacje są nie tylko opisem osiągnięć naukowych, ale również cennym źródłem informacji na temat życia, obyczajów, kultury, a nawet przyrody Państw Darczyńców.

Relacje stypendystów

*Opisy wybranych projektów
2013-2014*

ISLANDZKI WARSZTAT ZARZĄDZANIA PROJEKTEM

WIZYTA DR AGATY BACHÓRZ Z UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO NA UNIwersYTECIE ISLANDZKIM ZAOWOCOWAŁA NIE TYLKO ZŁOŻENIEM PROJEKTU, KTÓRY ZOSTAŁ WYSOKO OCENIONY I DOFINANSOWANY, ALE TAKŻE DAŁA UCZESTNICZCIE MOŻLIWOŚĆ ROZWIJANIA KOMPETENCJI W ZAKRESIE PRACY PROJEKTOWEJ.

Poznanie lokalnego kontekstu kulturowego jest przydatne w czasie pracy nad wspólnym projektem.

Dr Bachórz zajmuje się badaniem mobilności i tożsamości w Europie Środkowo-Wschodniej. Zakład Antropologii Społecznej, w którym pracuje, prowadzi działalność badawczą oraz dydaktyczną z zakresu socjologii i antropologii turystyki, socjologii mobilności, socjologii etniczności, socjologii regionów i społeczności lokalnych, jak również kształci studentów w przedmiotach antropologicznych. Wizyta dr Agaty Bachórz w Reykjavíku umożliwiła przygotowanie wniosku dotyczącego dużego projektu naukowego *Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii*.

Cykl spotkań roboczych oraz opracowanie szczegółowej koncepcji dalszej współpracy stały się początkiem prac nad projektem, który został wysoko oceniony i uzyskał dofinansowanie. Ale bardzo istotne było też nawiązanie nieformalnych kontaktów

z przedstawicielami polskiej mniejszości w Reykjavíku, zwiedzanie miasta i jego okolic czy udział w wykładach w Bibliotece Miejskiej.

– *Wyjazd dał mi możliwość sprawdzenia własnych kompetencji poza polskim uniwersytetem, zaprezentowania się zewnętrznym odbiorcom, zastosowania w praktyce wiedzy teoretycznej na temat pracy projektowej i zarządzania projektami – mówi uczestniczka. – Udało mi się również zapoczątkować owocną współpracę naukową, która być może stworzy nowe perspektywy także dla studentów Uniwersytetu Gdańskiego – dodaje.*

Doktor Agata Bachórz wygłosiła wykład na Uniwersytecie Islandzkim, odbyła spotkania robocze z pracownikami naukowymi i administracyjnymi tej uczelni, dzięki czemu udało się opracować konkretną koncepcję współpracy oraz przygotować

Agata Bachórz, Uniwersytet Gdański
FSS/2013/PV/W/0048

Dofinansowanie:
1250 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
7-11 maja 2013 r.

Institucja przyjmująca:
University of Iceland

University of Iceland (Uniwersytet Islandzki) jest uczelnią państwową powstałą w 1911 r., najstarszą i największą uczelnią w Islandii. Należy do grona 300 najlepszych uniwersytetów według *Times Higher Education World University Rankings*. Na 25 wydziałach kształci się około 14 000 studentów.

Szkoła Nauk Społecznych stanowi największą część Uniwersytetu Islandzkiego. W ramach sześciu wydziałów: Business Administration, Economics, Law, Political Science, Social and Human Sciences i Social Work oferuje bardzo bogaty program akademicki.

Fot. Didier Jansen (CC BY-NC 2.0)

część wniosku aplikacyjnego. Większość prac nad wnioskiem została wykonana już po wizycie, ze znaczącym efektem.

– *Wizyta przygotowawcza umożliwiła sformalizowanie współpracy – partnerzy i uczestnicy znali się już wcześniej – nadanie jej ram organizacyjnych i prawnych, które obecnie określają działania w zakresie realizowanego projektu – zaznacza dr Bachórz.*

Współpraca instytucjonalna Uniwersytetu Gdańskiego i Uniwersytetu Islandzkiego pozwoli uzupełnić obszary badań UG o problematykę wzorów mobilności i ponadnarodowych powiązań między Polską (konkretnie Pomorzem) a Islandią.

– *Gdyby nie wizyta przygotowawcza, nie pracowalibyśmy obecnie nad dużym projektem o znaczeniu akademickim – podkreśla dr Agata Bachórz.*

Fot. Donna Talarico (CC BY-NC 2.0)

DR AGATA BACHÓRZ jest adiunktem w Zakładzie Antropologii Społecznej w Instytucie Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa na Uniwersytecie Gdańskim. Prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów socjologii. Jej zainteresowania naukowe dotyczą socjologii mobilności i problematyki podróżowania w ujęciu antropologicznym, relacji międzykulturowych oraz antropologii postkomunizmu i antropologii codzienności. Wydała książkę *Rosja w tekście i doświadczeniu. Analiza współczesnych polskich relacji z podróży*. Obecnie kieruje projektem *Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii*.

To, jak wiele można osiągnąć podczas wizyty przygotowawczej, zależy od wcześniejszego zdefiniowania celów.

POWSTANIE PORTRET POLAKÓW W ISLANDII

POLACY STANOWIĄ AŻ TRZY PROCENT MIESZKAŃCÓW ISLANDII! JEST ICH TAM PONAD 9,3 TYS. – STANOWIĄ NAJWIĘKSZĄ GRUPĘ OBCOKRAJOWCÓW. Z CAŁĄ PEWNOŚCIĄ TEN POLSKI FENOMEN ZASŁUGUJE NA SZCZEGÓŁOWE ZBADANIE. DZIĘKI WSPÓŁPRACY UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO I UNIwersYTETU ISLANDZKIEGO POWSTANIE ZATEM ICH NAUKOWY PORTRET.

Polacy, największa grupa imigrancka w Islandii, byli dotychczas badani głównie w kontekście ekonomicznym. Jednak migranci, podobnie jak turyści, kierują się w swoich wyborach również walorami przyrody i możliwością podejmowania określonych aktywności (tzw. *lifestyle migration*). Celem projektu *Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii*, realizowanego we współpracy Uniwersytetu Gdańskiego z Wydziałem Nauk Społecznych i Humanistycznych Uniwersytetu Islandzkiego, jest wypracowanie nowatorskiego podejścia badawczego, łączącego mobilność – migracje i turystykę – z praktykami wykorzystywania przyrody.

Ta współpraca była możliwa dzięki zbliżonym zainteresowaniom i podobnym potrzebom edukacyjnym obu uczelni. Tematy badawcze w niektórych obszarach uzupełniają się, jednak nie są tożsame: na UG prowadzi się badania nad kulturowymi wymiarami turystyki, obrazami innych kultur i relacją człowieka wobec natury, natomiast specjalnością Uniwersytetu Islandzkiego są badania nad migracjami, w tym nad Polonią w Islandii.

Drugim ważnym powodem była konieczność wypełnienia luki poznawczej przez uwzględnienie innych niż ekonomiczne uwarunkowań i kontekstów migracji pomiędzy Polską a Islandią w sytuacji zmieniających się modeli mobilności.

Projekt umożliwił wspólną pracę socjologów, antropologów i geografów społecznych z Uniwersytetu Gdańskiego i Uniwersytetu Islandzkiego nad problematyką powiązań między mobilnością, praktykami wykorzystywania przyrody i czasem wolnym. Punktem wyjścia była coraz bardziej zaznaczająca się obecność polskich migrantów w społeczeństwie islandzkim. Badaczom zależało na poszerzeniu perspektywy – wyjściu poza zarobkowy wymiar migracji, ale również poza kontekst polsko-islandzki – i szukaniu bardziej uniwersalnych pomysłów na łączenie zagadnień migracji, turystyki, czasu wolnego i przyrody.

Cykl seminariów wraz z przygotowaniem finalnej publikacji jest efektem intensywnej współpracy polskich i islandzkich badaczy społecznych z obu uniwersytetów, co z pewnością wpłynie na wzrost

Wizyta przygotowawcza dr Agaty Bachórz pozwoliła opracować program połączenia różnych obszarów tematycznych.

Praca w mieszanym, polsko-islandzkim zespole seminaryjnym umożliwiła porównanie i wymianę perspektyw badawczych.

ich kompetencji naukowych i międzykulturowych. To z kolei przełoży się na wzrost atrakcyjności akademickiej i dydaktycznej obu instytucji. Doświadczenie zdobyte podczas pracy nad programem seminariów może być też wykorzystane jako podstawa planowania zajęć uniwersyteckich.

W proces tworzenia wiedzy naukowej zostali włączeni wybrani studenci, co niewątpliwie podniesie ich kompetencje zawodowe. Inne osoby studiujące na obu uczelniach również miały możliwość pogłębienia swej wiedzy dzięki otwartym częściom seminariów, konferencji oraz publikacji.

Przygotowaną w ramach projektu publikację książkową cechuje nowatorskie podejście do proble-

matyki migracji, uwzględniające nowoczesne tendencje w badaniach społecznych (zróżnicowanie kontekstów mobilności, powiązanie migracji z turystyką, perspektywa człowiek – natura). Wpłynie ona z pewnością na wzrost wiedzy z zakresu antropologii społecznej i socjologii, stanowiąc narzędzie pracy naukowej oraz dydaktycznej.

Jej wpływ obejmie także wzrost świadomości ekologicznej i międzykulturowej w obu społeczeństwach.

Wartością dodaną projektu *Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii* jest stworzenie międzynarodowej sieci badawczej, która będzie funkcjonować po zakończeniu działań projektowych.

Praktyki czasu wolnego i percepcja natury. Polscy turyści i migranci w Islandii
FSS/2013/IIC/W/0025

Instytucja koordynująca projekt:
Uniwersytet Gdański

Instytucja partnerska:
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
Uniwersytetu Islandzkiego

Okres realizacji projektu:
1 maja 2014 r. – 30 kwietnia 2016 r.

Wysokość dofinansowania FSS:
99 996,00 Euro / 418 022,44 PLN

ZAWÓD POŁOŻNEJ W POLSCE I W NORWEGII

CZY STATUS SPOŁECZNY POŁOŻNYCH JEST ZWIĄZANY Z SYSTEMEM OCHRONY ZDROWIA, CZY ZALEŻY RACZEJ OD CZYNNIKÓW KULTUROWYCH? DOKTOR ANTONINA DOROSZEWSKA Z WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO PODCZAS WIZYTY NA UNIwersYTECIE W BERGEN PRACOWAŁA NAD PRZYGOTOWANIEM WSPÓLNEGO PROJEKTU POŚWIĘCONEGO SOCJOLOGICZNEJ ANALIZIE TEGO ZAWODU W POLSKIM I NORWESKIM SYSTEMIE OCHRONY ZDROWIA.

Osoby, które spotkałam w Bergen, przekonały mnie, że tematyka mojego projektu badawczego jest ciekawa, zwłaszcza z perspektywy porównawczej, i że warto ją pogłębiać.

W Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej, gdzie pracuje uczestniczka, kształcą się studentów na kierunku położnictwo. Są tam też podejmowane badania i prace poświęcone zawodowi położnej w Polsce w perspektywie historycznej i współczesnej. Antonina Doroszevska w 2013 r. obroniła pracę doktorską *Społeczne role położnych. Analiza zawodu położnej z perspektywy socjologii zawodów medycznych* i rozwija obecnie poruszoną w doktoracie tematykę.

Nawiązanie współpracy z Uniwersytetem w Bergen i przygotowanie wspólnego projektu badawczego wpisuje się w obszar tej działalności. Planowane badania mają charakter międzynarodowy i są ukie-

runkowane na porównanie statusu zawodowego położnych w Polsce i Norwegii. Główny problem badawczy koncentruje się wokół pytania, czy status społeczny położnych jest związany z systemem ochrony zdrowia, czy też zależy raczej od czynników kulturowych, takich jak np. uwarunkowania historyczne.

– Pięć dni to bardzo krótki czas, zdecydowanie za krótki, by przygotować projekt badawczy w całości – podkreśla dr Antonina Doroszevska. – Pojechałam jednak z gotowymi pomysłami, zarysem projektu, spędziłam pięć bardzo pracowitych dni, z dala od codziennych obowiązków. To był efektywny czas, który mogłam poświęcić na twórczą i rozwijającą pracę.

Antonina Doroszevska, Warszawski Uniwersytet Medyczny
FSS/2013/R2/PV/W/0071

Wizyta realizowana w okresie:
15-21 czerwca 2014 r.

Dofinansowanie:
1750 Euro

Instytucja przyjmująca:
University of Bergen

University of Bergen (Uniwersytet w Bergen), założony w 1946 r., jest jedną z najbardziej znanych norweskich uczelni, stawiającą na akademicką różnorodność i wysoki poziom badań naukowych. Obecnie na uniwersytecie studiuje ponad 14 800 studentów, zatrudnionych jest 3600 wykładowców i pracowników. Uczelnia w swej ofercie posiada szeroki wachlarz kierunków studiów. W ramach sześciu wydziałów, obejmujących większość tradycyjnych dyscyplin akademickich, UwB ma do zaoferowania 60 różnych specjalistycznych działów, instytutów i centrów naukowych.

Podczas wizyty dr Doroszevska przeprowadziła na norweskiej uczelni prezentację na temat socjologicznej analizy zawodu położnej w Polsce, zrobiła kwerendę w bibliotece Uniwersytetu w Bergen i wyszukała prace dotyczące socjologicznej analizy zawodów medycznych w Norwegii, ze szczególnych uwzględnieniem zawodu położnej, zebrała dane dotyczące prawnych uregulowań zawodu położnej w Norwegii oraz dokumenty regulujące funkcjonowanie i finan-

sowanie systemu ochrony zdrowia w Norwegii. Odbyła również dyskusję na temat wspólnego projektu badań. Jak mówi, zyskała też międzynarodowe spojrzenie na badaną przez siebie problematykę.

– *Poznałam wybitną socjolożkę, prof. Kari Waerness – mówi dr Doroszevska. – Wcześniej znałam jej publikacje, a w czasie wizyty mogłam poznać ją osobiście i współpracować z nią.*

DR NAUK SPOŁECZNYCH ANTONINA DOROSZEWSKA jest socjolożką zdrowia, choroby i medycyny, wykładowcą w Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, gdzie prowadzi zajęcia z socjologii i socjologii zdrowia. Zrealizowała pierwsze w Polsce ogólnopolskie badania poświęcone zawodowi położnej, którymi objęta reprezentatywną próbę czynnych zawodowo położnych oraz reprezentatywną próbę dorosłych mieszkańców Polski.

Trudno przecenić bezpośredni kontakt z pracownikami Uniwersytetu w Bergen, którzy wykazywali duże zainteresowanie prowadzonymi przeze mnie badaniami.

TURYSTYKA FILMOWA MA WIELKĄ PRZYSZŁOŚĆ

ŁÓDŹ BYWA NAZYWANA HOLLYWOODŹ, ALE POTENCJAŁ TURYSTYCZNY MIASTA NIE JEST JESZCZE WYSTARCZAJĄCO WYKORZYSTANY. MIĘDZY INNYMI O ROZWOJU TURYSTYKI FILMOWEJ ROZMAWIAŁ TOMASZ NAPIERAŁA Z UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO Z PRACOWNIKAMI LILLEHAMMER UNIVERSITY COLLEGE.

Norwegowie – wbrew niektórym obiegowym opiniom – są bardzo otwartymi ludźmi, chętnymi do współpracy, jasno definiującymi swoje oczekiwania.

Lillehammer University College jest głównym ośrodkiem kształcącym kadry dla przemysłu turystycznego w Norwegii. Właśnie ze względu na jakość edukacji turystycznej oraz badania w zakresie turystyki Uniwersytet Łódzki nawiązał współpracę z tą uczelnią. Tomasz Napierała od samego początku koordynuje współpracę pomiędzy Wydziałem Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego a Lillehammer University College i angażuje się we wspólne projekty.

– Lillehammer University College jest niewielką, bardzo profesjonalnie zarządzaną instytucją – podkreśla. – Z powodzeniem można rekomendować uczelnię jako partnera we współpracy międzynarodowej. Docelowo, Lillehammer University College powinien stać się jednym z kluczowych partnerów Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Moja

wizyta miała służyć zdefiniowaniu wspólnych obszarów zainteresowań w zakresie edukacji wyższej i badań naukowych, a także polepszyć relacje personalne pomiędzy pracownikami, niezbędne do efektywnej współpracy – wyjaśnia.

Dzięki wizycie przygotowawczej udało się określić nowe perspektywy rozwoju międzynarodowej współpracy naukowej i dydaktycznej. Pracownicy naukowcy Lillehammer University College zaproponowali intensywny rozwój wspólnych badań w dziedzinie zagospodarowania turystycznego i turystyki filmowej.

Obie uczelnie zintensyfikują wymianę studentów w ramach programu Erasmus+. W przyszłości Uniwersytet Łódzki oraz Lillehammer University College będą oferować podwójne dyplomy studentom

Tomasz Napierała, Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego
FSS/2013/R2/PV/W/0093

Wizyta realizowana w okresie:
26-30 sierpnia 2014 r.

Dofinansowanie:
1500 Euro

Instytucja przyjmująca:
Lillehammer University College

Lillehammer University College (LUC) jest norweską uczelnią publiczną założoną w roku 1971 (jako Oppland College), swoją obecną nazwę przyjął w roku 1994. Uczelnia mieści się w budynku centrum radio-telewizyjnego zbudowanego na potrzeby Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1994 r. Studiuje tu około 5000 osób, pracuje 380 wykładowców i pracowników administracyjnych.

LUC oferuje takie kierunki, jak: Travel and Tourism, Business Administration, Organisation and Management, Film and Television, Health and Social Work, Humanities and Social Sciences, oraz studia dyplomowe: Education, Social Policy, Health and Social Work for Children and Youth, Social Welfare, Film and TV Science. Na bazie LUC w 1997 r. powstała Norweska Szkoła Filmowa.

kierunków turystycznych. Uczelnie realizować będą także wspólne projekty edukacyjne oraz badania naukowe.

Ustanowienie podwójnego dyplomowania studentów kierunku turystyka na Uniwersytecie Łódzkim i Lillehammer University College oraz realizacja wspólnych projektów edukacyjnych

powinny zaowocować podniesieniem prestiżu oferty edukacyjnej UŁ. Wspólne projekty naukowe oraz upowszechnianie ich wyników poprzez publikacje w prestiżowych czasopismach międzynarodowych zapewnią wzrost liczby punktów uzyskiwanych przez Wydział Nauk Geograficznych UŁ w ocenie parametrycznej jednostek naukowych.

TOMASZ NAPIERAŁA pracuje w Zakładzie Geografii Hotelarstwa Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Jego zainteresowania badawcze to: geografia hotelarstwa i geografia turystyki, analiza i planowanie strategiczne w małych i średnich przedsiębiorstwach turystycznych, metody analizy przestrzennej jako wspomagające proces zarządzania w turystyce. Od samego początku koordynuje współpracę pomiędzy Wydziałem Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Lillehammer University College. Odpowiadał m.in. za zorganizowanie wizyt pracowników Lillehammer University College w Łodzi.

Turystyka filmowa jest dziedziną o dużym potencjale, a Łódź ma wiele do zaoferowania.

O WELFARE STATE I SCENARIUSZACH DLA UKRAINY

PROFESOR WOJCIECH NOWIAK, POLITOLOG Z UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU, MA PONAD 20-LETNIE DOŚWIADCZENIE W KONTAKTACH NAUKOWYCH Z NORWEGIĄ. WIZYTA NA UNIWERSYTECIE W BERGEN ZAINSPIROWAŁA GO DO REALIZACJI KOLEJNYCH WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ BADAWCZYCH I ORGANIZACYJNYCH.

Kontakty osobiste dają możliwość wzajemnego poznania pojedynczych osób oraz całych zespołów badawczych. Są to bezcenne doświadczenia.

Celem tej wizyty było rozszerzenie oraz pogłębienie kontaktów w obszarach będących sferą zainteresowań partnerów, takich jak funkcjonowanie systemów społeczno-ekonomicznych ze szczególnym uwzględnieniem zmian w *welfare state*, rozwój współczesnych demokracji uczestniczących oraz zmian w tym obszarze zachodzących w Europie Środkowej i Wschodniej, a także na terenie byłego ZSRR.

Partnerzy polscy oraz norwescy zamierzają poszerzyć ramy współpracy o kolejne zagadnienia związane z funkcjonowaniem poszczególnych sfer polityki społeczno-ekonomicznej, zrównoważonego rozwoju w dobie narastających problemów

społeczno-demograficznych i starzenia się społeczeństw europejskich.

– *Ma to istotny wpływ na funkcjonowanie współczesnych demokracji parlamentarnych, w których rywalizacja elektoratów społecznych może być istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozkład głosów* – podkreśla prof. Nowiak.

Drugim obszarem współpracy była analiza dotycząca sposobów zwiększania partycypacji politycznej obywateli. Doświadczenia norweskie mogą być, zdaniem profesora, przydatne do stworzenia koncepcji zwiększania partycypacji politycznej obywateli w Polsce i innych

Wojciech Nowiak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
FSS/2013/R2/PV/W/0027

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
18-24 maja 2014 r.

Institucja przyjmująca:
University of Bergen

University of Bergen (Uniwersytet w Bergen), założony w 1946 r., jest jedną z najbardziej znanych norweskich uczelni, stawiającą na akademicką różnorodność i wysoki poziom badań naukowych. Obecnie na uniwersytecie studiuje ponad 14 800 studentów, zatrudnionych jest 3600 wykładowców i pracowników. Uczelnia w swej ofercie posiada szeroki wachlarz kierunków studiów. W ramach sześciu wydziałów obejmujących większość tradycyjnych dyscyplin akademickich UWB ma do zaoferowania 60 różnych specjalistycznych działów, instytutów i centrów naukowych.

państwach Europy Wschodniej. Poprzez zaplanowaną wizytę przygotowawczą profesorowie Wojciech Nowiak oraz Andrzej Stelmach (przebywający w tym samym czasie w Bergen w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego) rozszerzyli ramy dotychczasowej współpracy oraz sfery badań o aspekty związane z funkcjonowaniem nowych instytucji demokratycznych w Europie Wschodniej.

Podobny charakter miało zorganizowanie wspólnego seminarium poświęconego sytuacji na Ukrainie pt. *Geopolitics and the new democracies in the post-*

Soviet space: The future of Ukraine and the other states after today's crisis – possible scenarios.

– *Za szczególnie cenne można uznać dyskusje dotyczące dalszej współpracy z badaczami z Rokkan Center oraz z Norweskim Centrum Uniwersyteckim w Petersburgu, a także Rafto Foundation of Human Rights – uważa prof. Nowiak. – Mogą one zaowocować długofalowymi przedsięwzięciami w postaci wspólnych projektów badawczych, publikacji, konferencji, seminariów i warsztatów, a także wspólnych wniosków o środki finansowe na realizację projektów o charakterze międzynarodowym – dodaje.*

Fot. Wiktoria Ferenc

PROF. UAM DR HAB. WOJCIECH NOWIAK jest adiunktem na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Był stypendystą rządu norweskiego. W zakresie jego zainteresowań badawczych znajdują się m.in. problemy krajowej oraz międzynarodowej polityki społecznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego, problemy współpracy regionalnej państw nordyckich oraz kwestie bezpieczeństwa i zwalczania terroryzmu.

Wizyta rozszerzyła ramy współpracy o kolejne obszary badawcze oraz kontakty z konkretnymi naukowcami.

JAK KSZTAŁCIĆ DZIENNIKARZY

**CZY DOŚWIADCZENIA ISLANDZKICH
MEDIOZNAWCÓW I PRAKTYKÓW
DZIENNIKARSTWA MOGĄ BYĆ UŻYTECZNE
DLA POLSKICH UCZELNI? JAK FUNKCJONUJE
SYSTEM MEDIALNY W ISLANDII? WIZYTA LIDII
POKRZYCKIEJ NA UNIVERSITY OF ICELAND
POZWOLIŁA UZYSKAĆ ODPOWIEDZI NA TE
I WIELE INNYCH PYTAŃ ORAZ NAWIĄZAĆ
TRWAŁĄ WSPÓŁPRACĘ.**

DR HAB. LIDIA POKRZYCKA jest wykładowcą na kierunku dziennikarstwo, kierownikiem Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, dziennikarką z wieloletnim stażem. Prowadzi zajęcia teoretyczne, ale przede wszystkim praktyczne m.in. w zakresie public relations, mediów lokalnych, komunikowania politycznego. Zajmuje się mediami w Polsce, a od 2010 r. także mediami w Islandii.

Podczas 5-dniowego pobytu w Islandii dr hab. Lidia Pokrzycka hospitała i przeprowadziła zajęcia na kierunku dziennikarstwo, spotkała się z wykładowcami, omówiła szczegóły dalszej współpracy, zapoznała się z sylabusami poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunku dziennikarstwo. Mogła przeanalizować siatki zajęć na odwiedzanym wydziale, skonstruowane tak, by dopasować program studiów dziennikarskich do realiów rynkowych. Dzięki zaproszeniu do Ambasady RP miała również okazję podzielić się dotychczasowymi doświadczeniami i refleksjami na temat systemu medialnego Islandii oraz korzyści z uczestnictwa w wizycie przygotowawczej.

– *Bez wizyty nie byłoby możliwe nawiązanie bliższej współpracy projektowej* – mówi dr hab. L. Pokrzycka. – *Dotychczasowe kontakty były przyjazne, ciepłe, ale mało konkretne. Ja badałam system medialny Islandii, ale nie pracowaliśmy nad wspólnymi projektami. Teraz to się zmieni* – dodaje.

Lidia Pokrzycka wzięła udział w spotkaniu wykładowców dziennikarstwa na University of Iceland – wybitnych praktyków tego zawodu z wieloletnim doświadczeniem. Prowadziła zajęcia ze studentami dziennikarstwa na temat mediów w Polsce, specyfiki polskiego środowiska dziennikarskiego oraz polskiego systemu kształcenia dziennikarzy.

Islandczycy może nie otwierają się natychmiast po poznaniu obcych ludzi, ale z czasem stają się prawdziwymi przyjaciółmi i godnymi zaufania partnerami w pracy.

Lidia Pokrzycka, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
FSS/2013/R2/PV/W/0129

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
28 września – 4 października 2014 r.

Institucja przyjmująca:
University of Iceland

UNIVERSITY OF ICELAND
SCHOOL OF EDUCATION

University of Iceland (Universtet Islandzki) jest uczelnią państwową powstałą w 1911 r., najstarszą i największą uczelnią w Islandii. Należy do grona 300 najlepszych uniwersytetów według *Times Higher Education World University Rankings*. Na 25 wydziałach kształci się około 14 000 studentów.

Universtet może się poszczycić szeregiem badań i organizacją konferencji na temat dziennikarstwa w krajach nordyckich. Stale unowocześnia także system kształcenia dziennikarskiego dzięki współpracy z ośrodkami metodycznymi w Danii i USA.

– Zaskoczyło mnie, jak sprawnie działa w University of Iceland system e-learningowy i jak można go wykorzystać w bieżącej pracy na zajęciach – podkreśla L. Pokrzycka. – Połączenie wirtualnej pracy grupowej z konkretnymi wnioskami, przedstawianymi na zajęciach przez liderów grup, skutecznie uczy adeptów dziennikarstwa także zasad sprawnego zarządzania.

Dzięki wizycie będzie możliwe lepsze dopasowanie programu studiów dziennikarskich do realiów rynkowych. Bardzo ważne są plany wspólnej realizacji

projektów dotyczących edukacji dziennikarskiej oraz sytuacji dziennikarzy w Islandii i Polsce, a także wizerunku Polaków mieszkających w Islandii w tamtejszych mediach. Możliwa też będzie stała wymiana pracowników i studentów w ramach programu Erasmus+ oraz FSS.

Jest jeszcze jeden wymierny efekt tej wizyty przygotowawczej – książka pt. *System medialny w Islandii* została wysoko oceniona przez komisję habilitacyjną i pozwoliła autorce uzyskać tytuł doktora habilitowanego.

Mamy wspólne plany, koncepcje projektów, które będziemy systematycznie realizować.

AKUREYRI – MIASTO NA KOŃCU ŚWIATA

DZIĘKI WIZYCIE PRZYGOTOWAWCZEJ DR DOMINIKI POLKOWSKIEJ Z UMCS NA UNIWERSYTECIE AKUREYRI SZANSĘ REALIZACJI ZYSKAŁY DWA INTERESUJĄCE WSPÓLNE PROJEKTY BADAWCZE. PIERWSZY DOTYCZY KWESTII MIGRACJI POLAKÓW DO ISLANDII I ICH ADAPTACJI W NOWYM KRAJU, DRUGI MA SIĘ KONCENTROWAĆ WOKÓŁ PROBLEMATYKI GENDER, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM *WORK-LIFE BALANCE*.

To była wizyta przygotowawcza prawie na końcu świata. W maju w Akureyri słońce nie zachodzi, ale jednocześnie temperatura nie przekracza 5 stopni. Temperatura spotkań na Uniwersytecie Akureyri z pewnością była wyższa, skoro udało się nawiązać współpracę z partnerem z Islandii.

Doktor Dominika Polkowska wymieniła doświadczenia dotyczące procesu dydaktycznego realizowanego w poszczególnych krajach, ze szczególnym uwzględnieniem różnic i podobieństw w tym zakresie. Odbyły

się również spotkania z władzami uniwersytetu: rektorem oraz dziekanem Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych, a także z dyrektorem Działu Jakości Kształcenia. Pozwoliły one poznać sposób tworzenia i wprowadzania systemu jakości kształcenia. Doświadczenia partnera islandzkiego w tym zakresie są bardzo duże – tuż przed wizytą uczestniczki zakończył się proces ewaluacji jakości kształcenia.

– *Uniwersytet w Akureyri wdraża również projekt, którego zadaniem jest zapobieganie rezygnacji*

DR DOMINIKA POLKOWSKA jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Socjologii UMCS, gdzie pełni funkcję zastępcy dyrektora ds. dydaktycznych. W zakresie obowiązków ma m.in. nawiązywanie i koordynowanie współpracy dydaktycznej z instytucjami ważnymi dla realizowanego na kierunku procesu dydaktyczno-wychowawczego. W szczególności do jej obowiązków należą działania na rzecz poprawy systemu jakości kształcenia: koordynowanie prac związanych z okresową ewaluacją programów studiów oraz przygotowaniem nowych programów studiów, sprawdzanie zgodności programów nauczania z odpowiednimi regulacjami prawnymi, współpraca z koordynatorem ds. procesu bolońskiego w zakresie wymiany międzynarodowej studentów.

Wartością dodaną tej wizyty przygotowawczej jest nawiązanie osobistych kontaktów, wręcz przyjaźni. W planie są kolejne spotkania, zarówno w Lublinie, jak i w Akureyri.

**Dominika Polkowska, Uniwersytet
Marii Curie-Skłodowskiej**
FSS/2013/R2/PV/W/0035

Dofinansowanie:
1250 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
19-23 maja 2014 r.

Instytucja przyjmująca:
University of Akureyri

Fot. Patrick Rasenberg (CC BY-NC 2.0)

Nawiązałam nowe znajomości, które w przyszłości – mam nadzieję – zaowocują dalszą wymianą doświadczeń i wspólnymi aplikacjami o granty, których bezpośrednim beneficjentem będzie UMCS.

ze studiów przez poszczególnych studentów – mówi dr Polkowska. – Dzięki mojemu spotkaniu z kierownikiem Działu ds. Studenckich podobną inicjatywę z łatwością będzie można realizować w Uniwersytecie Marii-Curie Skłodowskiej – dodaje.

Pobyt w Akureyri pozwolił uczestniczce zdobyć dodatkowe doświadczenie związane z nawiązywaniem i rozwijaniem współpracy międzynarodowej. Przekonała się, że posługuje się angielskim na wystarczającym poziomie i umie odnaleźć się w nowym kulturowo środowisku. Uwierzyła w siebie, co zmobilizowało ją do intensywniejszej pracy nad projektami badawczymi. Wizyta przygotowawcza

pozwoiliła jej też lepiej wywiązywać się ze swoich obowiązków służbowych w kraju.

– Zdałam sobie sprawę, jak ważny jest udział studentów na każdym etapie tworzenia i oceny procesu dydaktycznego – podkreśla. – Chciałabym wykorzystać te pomysły w tworzeniu systemu podnoszenia jakości kształcenia w Instytucie Socjologii UMCS.

Wizyta na Islandii bardzo podniosła samoocenę uczestniczki. Również dlatego, że okazało się, iż problemy związane z procesem dydaktycznym są wszędzie takie same, bez względu na szerokość czy długość geograficzną.

Háskólinn
á Akureyri
University
of Akureyri

University of Akureyri (Uniwersytet Akureyri) został założony w 1987 r. w miejscowości Akureyri, w północno-wschodniej części Islandii. Uczelnia odegrała znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym regionu i stanowi centralny punkt w planowaniu przyszłości społeczeństwa opartego na wiedzy.

Uniwersytet Akureyri przygotowuje studentów do pracy zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Wykształcenie oferowane przez uczelnię ma na celu wyposażenie absolwentów w konkretne umiejętności i wiedzę praktyczną, a także kompetencje, które pozwolą im podnieść kwalifikacje i zwiększyć szanse na rynku pracy. Na szczególną uwagę zasługuje system nauki na odległość (e-learning), rozwinięty najbardziej w kraju.

Uniwersytet dzieli się na trzy szkoły: Szkołę Biznesu i Nauki, Szkołę Nauk Humanistycznych i Społecznych oraz Wydział Nauk o Zdrowiu. Studiuje tu około 1600 studentów, pracowników jest około 180.

ROZSZERZA SIĘ AKADEMICKI NETWORKING

WIZYTA DR. RAFAŁA SMO CZYŃSKIEGO Z INSTYTUTU FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK NA UNIWERSYTECIE W BERGEN BYŁA KONTYNUACJĄ TRWAJĄCEJ OD KILKU LAT WSPÓŁPRACY. DZIĘKI TEMU SPOTKANIU WSPÓŁDZIAŁANIE POLSKICH I NORWESKICH PARTNERÓW NIE TYLKO PRZYJMIE NOWE FORMY, ALE I ROZSZERZY SWÓJ ZASIĘG.

Trzy wcześniejsze wizyty dr. Smoczyńskiego służyły wzmocnieniu współpracy pomiędzy Uniwersytetem w Bergen a Instytutem Filozofii i Socjologii PAN. Obie instytucje współpracują od 2010 r., kiedy dr Smoczyński realizował projekt badawczy w Research Council of Norway na Uniwersytecie w Bergen. W ostatnich latach współpraca była potwierdzana wspólnym uczestnictwem w konferencjach, wspólnych projektach i publikacjach naukowych oraz intensywną mobilnością akademicką partnerów polskich i norweskich.

Najważniejszym celem czwartej wizyty było wzmocnienie dotychczasowej współpracy pomiędzy partnerami oraz przedyskutowanie możliwości zorga-

nizowania anglojęzycznego kursu doktoranckiego poświęconego problematyce współczesnych ruchów migracyjnych. Tematyka badań nad tymi ruchami nie jest wystarczająco obecna w polskich kursach akademickich, proponowany kurs może zatem poprawić tę sytuację. Zwłaszcza że jego zakres tematyczny jest bardzo szeroki i dotyka m.in. takich aspektów, jak: zmiany relacji gender w polu społecznym imigrantów uwarunkowanych zmianami światopoglądowymi w krajach przyjmujących, reakcje społeczne wobec imigrantów, wpływ szarej strefy na warunki integracji imigrantów. Wartością dodaną wspólnych kursów będzie poprawa kompetencji komunikacyjnych doktorantów i rozwój networkingu w międzynarodowym środowisku akademickim.

DR RAFAŁ SMO CZYŃSKI jest adiunktem w Zakładzie Badań nad Religią Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Jego zainteresowania badawcze to kontrola społeczna, teoria społeczna, socjologia ekonomiczna, socjologia religii, filozofia polityczna. Instytut Filozofii i Socjologii, powstały w roku 1956, jest placówką naukowo-badawczą Polskiej Akademii Nauk. Podstawowym celem działania instytutu jest prowadzenie zaawansowanych badań w zakresie filozofii i socjologii oraz nauk o poznaniu i komunikacji.

Wizyta zainspirowała mnie do rozwinięcia zainteresowań dotyczących teorii dyskursu.

**Rafał Smoczyński, Instytut Filozofii i Socjologii
Polskiej Akademii Nauk**
FSS/2013/R2/PV/W/0002

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
22-28 czerwca 2013 r.

Instytucja przyjmująca:
University of Bergen

Fot. Małgorzata Mrugacz

Opady deszczu w Bergen są dość intensywne, więc aura sprzyja pracy w bibliotece uniwersyteckiej, która jest znakomicie wyposażona.

– Dzięki współpracy z partnerami norweskimi udało się rozszerzyć zasięg międzynarodowego networkingu akademickiego o nowych partnerów z Islandii i Danii – podkreśla dr Smoczyński.

W trakcie wizyty uczestnik nie tylko przedyskutował z partnerami norweskimi pomysł realizacji wspólnego projektu seminaryjnego, ale także rozszerzył zakres możliwej współpracy akademickiej. Ustalono, że spotkania seminaryjne będą się odbywały w IFiS PAN, projekt będzie promował mobilność pracowników akademickich z IFiS PAN i Uniwersytetu w Bergen, uzgodniono nazwiska uczestników, którzy będą brali udział w projekcie, określono tryb konkursu dla doktorantów, którzy zostaliby włączeni w seminarium, przeanalizowano problemy meryto-

ryczne, które będą poruszane na seminarium, a także przedyskutowano zagadnienia administracyjne.

– Partnerzy norwescy zaproponowali szereg uwag, które mogą poprawić zarówno jakość akademicką planowanego seminarium, jak również usprawnić jego administrację – dodaje dr Smoczyński. – Pomocne mogą być też propozycje dotyczące rozszerzenia problematyki przyszłej współpracy badawczej o tzw. social remittances środowisk emigranckich w krajach przyjmujących.

W wymiarze indywidualnym wizyta przyczyniła się do udoskonalenia jakości rozprawy habilitacyjnej uczestnika, który specjalizuje się w studiach nad migracjami.

University of Bergen (Uniwersytet w Bergen), założony w 1946 r., jest jedną z najbardziej znanych norweskich uczelni, stawiającą na akademicką różnorodność i wysoki poziom badań naukowych. Obecnie na uniwersytecie studiuje ponad 14 800 studentów, zatrudnionych jest 3600 wykładowców i pracowników. Uczelnia w swej ofercie posiada szeroki wachlarz kierunków studiów. W ramach sześciu wydziałów obejmujących większość tradycyjnych dyscyplin akademickich UwB ma do zaoferowania 60 różnych specjalistycznych działów, instytutów i centrów naukowych.

W PRZYJAZNYM KLIMACIE

DO ZADAŃ MAŁGORZATY SZEWS Z UNIwersYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY NALEŻY POSZUKIWANIE UCZELNI ZAGRANICZNYCH ZAINTERESOWANYCH WSPÓŁPRACĄ W RAMACH EUROPEJSKIEJ MOBILNOŚCI. JEJ WIZYTA W NLA UNIVERSITY COLLEGE W BERGEN UMOŻLIWIŁA ZNACZĄCE POSZERZENIE KONTAKTÓW MIĘDZY OBIEMA PLACÓWKAMI.

Dla osoby zajmującej się organizowaniem współpracy międzynarodowej możliwość uczestniczenia w codziennym życiu akademickim nowoczesnej norweskiej uczelni jest bardzo cennym doświadczeniem. Małgorzata Szews podkreśla, że na każdym kroku spotykała się z życzliwością i zainteresowaniem norweskich partnerów.

– *Wizyta dała mi możliwość obserwacji klimatu akademickiego i funkcjonowania uczelni norweskiej, co było dla mnie bardzo inspirujące* – mówi.

Spotkała się z Siri Elizabeth Haug z Biura Obsługi Studentów Zagranicznych NLA University College

MAŁGORZATA SZEWS jest od roku 2010 pracownikiem Biura Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Do jej głównych zadań należą: pomoc w nadzorze formalnym i opiece nad studentami oraz pracownikami akademickimi przyjeżdżającymi na studia i w celu prowadzenia zajęć w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach międzynarodowych umów bilateralnych, pomoc w realizacji wyjazdów studentów i pracowników uczelni w ramach programu Erasmus+ oraz poszukiwanie nowych uczelni zagranicznych skłonnych do współpracy w zakresie europejskiej mobilności. Udziela informacji i pomocy w przygotowywaniu wniosków o stypendia w ramach europejskich funduszy stypendialnych oraz programów międzyrządowych (m.in. Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej DAAD, Fundusz Wyszehradzki, Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej). Prowadzi także stronę internetową Biura oraz przygotowuje jego comiesięczny newsletter.

oraz Haraldem Borgebundem z Instytutu Nauk Politycznych. Omówiono programy studiów oraz zasady przyszłej współpracy. Co istotne, Małgorzata Szews miała też okazję zaprezentować swój macierzysty uniwersytet rektorowi uczelni norweskiej, Bjarne Kvamowi.

NLA University College to szkoła wyższa nastawiona na intensywną współpracę międzynarodową. Uczelnia jest otwarta na cudzoziemców – studiuje tu wiele osób czasem z bardzo odległych krajów Azji i Afryki. Kładzie się też ogromny nacisk na współpracę z krajami rozwijającymi się: studenci z tych krajów mogą korzystać z wielu stypendiów specjalnie dla nich przeznaczonych.

Klimat uczelni norweskiej odebrałam jako zorientowany na studenta, przyjazny, nowoczesny.

Małgorzata Szews, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
FSS/2013/PV/W/0056

Wizyta realizowana w okresie:
27-30 maja 2013 r.

Dofinansowanie:
1000 Euro

Instytucja przyjmująca:
NLA University College

NLA University College w Bergen jest uczelnią prywatną akredytowaną przez Norweską Agencję Jakości Kształcenia, co oznacza, że jej poziom i funkcjonowanie nie odbiega od poziomu reprezentowanego przez uczelnie państwowe. Uczelnia posiada trzy ośrodki akademickie: w Bergen, Kristiansand oraz w Oslo. Oferuje około 30 kierunków studiów I i II stopnia i stopniowo zwiększa swoją ofertę studiów w języku angielskim.

Równie ważne było obserwowanie pracy uczelni, relacji międzyludzkich, sposobów wspólnego spędzania czasu. Na przykład, raz w miesiącu organizuje się spotkanie na cześć wszystkich pracowników administracyjnych, którzy mają urodziny w danym miesiącu.

Uczestniczka wzięła też udział w spotkaniu studentów z prof. Haraldem Borgebundem, prowadzącym wykłady na kierunku politologia.

– Pewnie z racji obowiązującej już przerwy wakacyjnej spotkanie odbyło się w uczelnianej kantine i miało charakter przyjaznej, partnerskiej i jednocześnie peł-

nej wzajemnego szacunku rozmowy – wspomina Małgorzata Szews.

Najważniejszy cel wizyty został osiągnięty: umowa między UKW i NLA University College została przedłużona na lata 2014-2020 w ramach programu Erasmus+. Umowa na wymianę studentów i pracowników akademickich podpisana na kierunku politologia została w roku 2014 poszerzona o dwa dodatkowe kierunki: studia międzykulturowe oraz stosunki międzynarodowe. A sama Małgorzata Szews bardzo zainteresowała się Norwegią, jej językiem, kulturą i przyrodą.

*Doświadczenie
zdobyte
podczas wizyty
przygotowawczej
przyda się w pracy
w Biurze Współpracy
Międzynarodowej
UKW.*

SKUTECZNIE WALCZYĆ Z RAKIEM PŁUC

NOWOTWÓR ZŁOŚLIWY PŁUCA TO JEDEN Z NAJPOWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW ONKOLOGICZNYCH NA ŚWIECIE. ZROZUMIENIE PROCESU JEGO ROZWOJU JEST DECYDUJĄCE W OPRACOWANIU SKUTECZNYCH METOD LECZENIA. STĄD WIZYTA PROF. JOANNY DOMAGAŁY-KULAWIK Z WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO W ZAKŁADZIE TERAPII KOMÓRKOWEJ SZPITALA UNIwersYTECKIEGO W OSLO, KTÓRA ZAINICJOWAŁA WSPÓŁPRACĘ NAUKOWĄ TYCH JEDNOSTEK.

Norweski ośrodek jest placówką wzorcową – zarówno pod względem wyposażenia, jak i organizacji pracy badawczej.

Przedmiotem badań naukowych prof. Domagały-Kulawik jest od wielu lat biologia raka płuca. Dzięki doświadczeniu na tym polu i opanowaniu metod badawczych postanowiła rozszerzyć zakres poszukiwań i aplikować o współpracę z zagranicznym ośrodkiem.

– *Zakład Terapii Komórkowej Szpitala Uniwersyteckiego w Oslo został przez nas wybrany jako główny norweski ośrodek prowadzący badania nad fenotypem i charakterystyką molekularną macierzystych komórek raka płuca* – podkreśla pani profesor.

Profesor Domagała-Kulawik starannie przygotowała się do przyszłej współpracy – m.in. zapoznała się z bogatym piśmiennictwem powstałym w Zakładzie

Terapii Komórkowej, który wchodzi w skład Szpitala Uniwersyteckiego – Radjumhospitalet w Oslo. Pozwoliło to na podjęcie merytorycznej dyskusji od początku pobytu, a także zaangażowanie nowych ekspertów.

Nowoczesny, doskonale wyposażony budynek, działanie zgodnie ze standardami i świetna organizacja pracy Zakładu Terapii Komórkowej były mocnymi argumentami za rozwinięciem intensywnej wymiany naukowej. Ale nie tylko to przesądziło o decyzji o wspólnym projekcie.

– *Niezwykła życzliwość gospodarzy stworzyła wspólną atmosferę do pracy* – wspomina prof. Domagała-Kulawik.

Joanna Domagała-Kulawik, Warszawski Uniwersytet Medyczny
FSS/2013/R2/PV/W/0081

Wizyta realizowana w okresie:
10-13 sierpnia 2014 r.

Dofinansowanie:
1250 Euro

Instytucja przyjmująca:
Oslo University Hospital

Department of Cellular Therapy (Zakład Terapii Komórkowej) jest jednostką Uniwersyteckiego Szpitala Onkologicznego w Oslo. Jest to bardzo rozbudowana instytucja, zatrudniająca licznych specjalistów i wyposażona w najnowsze urządzenia. Zakład Terapii Komórkowej spełnia standardy Good Laboratory Practice. Liczne prace badawcze zespołu owocują publikacjami w wysoko punktowanych pismach naukowych.

Fot. Marieke Kuijjer (CC BY 2.0)

Uczestniczka poznała charakter prowadzonych w zakładzie badań, w szczególności produkcji nowatorskich szczepionek. Zaprezentowała też dokonania swojej katedry oraz szczegółowo omówiła metodę BAL (pozyskiwanie, opracowywanie oraz ocena płynu z płukania oskrzelowo-pęcherzykowego – red.), która zainteresowała gospodarzy. Obserwacja pracy w norweskim ośrodku, będącym wzorem dobrej organizacji, sprawiła, że pani profesor poczyniła plany unowocześnienia swojego laboratorium w WUM.

Bezpośrednie zapoznanie się z ośrodkiem przyjmującym i jego dokonania naukowymi oraz zainteresowanie, jakie wzbudziły osiągnięcia i możliwości

oferty gościa, zmieniły nieco program merytoryczny wizyty – partnerzy skupili się na badaniu stanu immunologicznego chorych przed i w trakcie terapii raka płuca z wykorzystaniem metody BAL. Przewidywali także charakter możliwych wspólnych badań, metody pobierania materiału od chorych, zabezpieczenia i transportu z podziałem pracy między dwoma ośrodkami.

Po wizycie w Oslo prof. Domagała-Kulawik i prof. Gunnar Kvalheim z Zakładu Terapii Komórkowej wygłosili wykłady na sympozjum dotyczącym immunoterapii raka płuca podczas Kongresu European Respiratory Society w Amsterdamie w roku 2015.

Fot. Marieke Kuijjer (CC BY 2.0)

PROF. DR HAB. N. MED. JOANNA DOMAGAŁA-KULAWIK jest specjalistą chorób wewnętrznych, chorób płuc, patomorfologii. Pracuje w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii i Alergologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Przedmiotem badań naukowych prof. Domagały-Kulawik od wielu lat jest biologia raka płuca, co zaowocowało licznymi ważnymi publikacjami.

Gdyby nie wizyta przygotowawcza, nie zmotywowałabym się do przygotowania wniosku o grant naukowy.

STRATEGICZNY CEL: UMIĘDZYNARODOWIENIE KSZTAŁCENIA

WYJAZD DR HAB. HANNY TRĘBACZ, PROREKTORA UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO W LUBLINIE, DO REYKJAVIKU BYŁ REWIZYTĄ, WCZEŚNIEJ BOWIEM PRZEDSTAWICIELE UNIWERSYTETU ISLANDZKIEGO ODWIEDZILI LUBLIN I POZNALI POTENCJAŁ POLSKIEJ UCZELNI. PO TYCH DWÓCH SPOTKANIACH WSPÓLPRACA RUSZY PEŁNĄ PARĄ, Z KORZYŚCIĄ DLA STUDENTÓW I DLA PACJENTÓW.

Dla prorektora ds. współpracy z zagranicą poznanie specyfiki funkcjonowania międzynarodowej i multikulturowej uczelni jest bardzo cennym doświadczeniem.

Strategicznym celem Uniwersytetu Medycznego w Lublinie jest rozwój poprzez umiędzynarodowienie kształcenia i wzmocnienie międzynarodowej pozycji w dziedzinie dydaktyki, a także podniesienie konkurencyjności kształcenia oraz szkolenia podyplomowego. Aby go zrealizować, konieczna jest nie tylko absorpcja zewnętrznych źródeł finansowania kształcenia, ale także nawiązanie i rozwijanie współpracy z innymi europejskimi uczelniami. Uniwersytet Islandzki w Reykjaviku jest z tego punktu widzenia partnerem idealnym, bowiem realizuje wszystkie te założenia na szeroką skalę i z wymiernymi rezultatami.

Prorektor Hanna Trębacz odwiedziła na Uniwersytecie Islandzkim Institute of Continuing Education

– świetnie zorganizowaną placówkę naukowo-dydaktyczną o międzynarodowym charakterze.

– Podczas wizyty zaskoczyło mnie omówienie strategii gender equality – równości płci w Islandii – wspomina dr hab. Hanna Trębacz.

Uniwersytet Islandzki opracował program równości płci w dostępie do nauki i rynku pracy oraz rozpowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie, obejmujący również wyrównywanie szans i projekty skierowane do kobiet.

Wizyta na oddziale geriatrycznym szpitala w Reykjaviku była punktem wyjścia do dyskusji o możliwościach kształcenia kadry medycznej i dydaktycznej UM

Hanna Trębacz, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
FSS/2013/PV/W/0023

Dofinansowanie:
1250 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
6-10 maja 2013 r.

Instytucja przyjmująca:
University of Iceland

UNIVERSITY OF ICELAND
SCHOOL OF EDUCATION

University of Iceland (Uniwersytet Islandzki) jest uczelnią państwową powstałą w 1911 r., najstarszą i największą szkołą wyższą w Islandii. Należy do 300 najlepszych uniwersytetów według *Times Higher Education World University Rankings*. Na 25 wydziałach kształci się około 14 000 studentów. **Institute of Continuing Education**, założony w roku 1983, jest największym tego typu ośrodkiem w Islandii. Oferuje obecnie około 400 kursów i programów studiów, w których rocznie uczestniczy około 12 000 osób.

Fot. Lidia Pokrzycka

w Lublinie w tym obszarze. Polskie doświadczenia są wciąż niewystarczające, a potrzeby – stale rosną. Temat okazał się niezwykle interesujący dla obu stron w kontekście dalszej współpracy. Pani prorektor zapoznała się także z rozwiązaniami dotyczącymi nauczania w zakresie occupational therapy (terapii zajęciowej) – przyszłościowego kierunku prowadzonego dotychczas tylko na jednej uczelni w Polsce. UM w Lublinie jest zainteresowany wprowadzeniem tego kierunku.

Rewizyta dała uczestniczce wiedzę na temat sposobu funkcjonowania uniwersytetu, zwłaszcza organizowania procesu kształcenia, któremu w Islandii nadaje się wymiar ciągłości, jak i prowadzenia badań naukowych w międzynarodowych zespołach. Aspekty edukacyjne zostały włączone do strategii Uniwersytetu Medycznego na lata 2014-2020.

Fot. Lidia Pokrzycka

DR HAB. N. MED. HANNA TRĘBACZ jest biofizykiem, nauczycielem akademickim. Od 2012 r. pełni funkcję prorektora do spraw współpracy z zagranicą i szkolenia podyplomowego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień dotyczących wykorzystania fizycznych metod pomiarowych w badaniach kości, jak również kolagenu w tkance kostnej i innych tkankach narządu ruchu. Jest promotorem trzech wszczętych przewodów doktorskich. Dorobek naukowy dr hab. H. Trębacz obejmuje 52 pełne prace, z których 50 to oryginalne prace doświadczalne opublikowane w recenzowanych czasopismach zagranicznych i krajowych.

Starzenie się społeczeństwu jest dla nich wielkim wyzwaniem. Podczas wizyty porównano model opieki geriatrycznej w Polsce i w Islandii.

WSPÓŁPRACA OWOCUJE – DOSŁOWNIE!

DOKTOR ANNA MICHALSKA Z INSTYTUTU ROZRODU ZWIERZĄT I BADAŃ ŻYWNOCICI (IRZiBŻ) POLSKIEJ AKADEMII NAUK W OLSZTYNIE UCZESTNICZYŁA W WIZYCIE PRZYGOTOWAWCZEJ NA NAJLEPSZEJ NORWESKIEJ UCZELNI TECHNICZNEJ – NORWEGIAN UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY (NTNU). WSPÓLNY PROJEKT DOTYCZĄCY NOWATORSKIEJ METODY SUSZENIA OWOCÓW JEST BARDZO OBIECUJĄCY.

Przygotowania do złożenia wspólnego projektu otwierają drogę rozwoju pracowników Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN.

Dr Anna Michalska prowadzi badania dotyczące wpływu procesów suszarniczych na zmiany zawartości wybranych związków bioaktywnych w produktach owocowych. Studia nad tym zagadnieniem rozpoczęła podczas pobytu na stażu podoktorskim w HESSO Valais (University of Applied Sciences, Sion, Szwajcaria) we współpracy z prof. Wilfriedem Andlauerem. Prowadziła tam badania dotyczące produktów otrzymywanych na bazie owoców granatu. Poszukując różnych technologii stosowanych w przemyśle spożywczym, dr Michalska sprawdzała ich wpływ na jakość produktu końcowego w wybranych owocach.

– Wizyta w NTNU przyczyniła się do poszerzenia wiedzy związanej z wpływem procesów suszarniczych na zmiany zawartości wybranych związków bioaktywnych w produktach owocowych – mówi dr

Michalska. – Miałam też możliwość poznania prof. Odilio Alves-Filho oraz posłuchania jego wykładu na temat pomp ciepła. Muszę przyznać, że zaskoczyła mnie bliskość współpracy uczelni z przemysłem oraz prowadzenie badań dla firm.

Metoda suszenia stosowana na Norwegian University of Science and Technology jest technologią innowacyjną, która do tej pory nie została wprowadzona w Polsce. Jednostka przyjmująca dysponuje unikatową aparaturą badawczą i ma doświadczenie z zakresu suszenia produktów spożywczych, zatem przyszła współpraca będzie dotyczyła wspólnych projektów naukowych. Badania prowadzone w NTNU, dotyczące innowacyjnych procesów suszenia (*heat pump drying*), w połączeniu z pracami prowadzonymi w IRZiBŻ dotyczącymi analizy związków bioaktywnych (antocyjany, kwasy fenolowe) w produktach

Anna Michalska, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie
FSS/2013/PV/W/0002

Wizyta realizowana w okresie:
24-29 marca 2013 r.

Dofinansowanie:
1670 Euro

Instytucja przyjmująca:
Norwegian University of Science and Technology

Norwegian University of Science and Technology (Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii) w Trondheim, powstały w 1996 r., realizuje hasło: *Wiedza dla lepszego świata*. Uczelnia specjalizuje się w technologii i naukach przyrodniczych, oferuje również studia na kierunkach humanistycznych, społecznych, ekonomicznych i artystycznych. Obecnie studiuje tam 23 000 studentów, z czego połowa – kierunki techniczne i nauki przyrodnicze. Co roku uczelnię opuszcza około 4000 absolwentów. NTNU uczestniczy obecnie w 105 projektach europejskich w ramach 7 Programu Ramowego. Studiuje tu 2600 studentów zagranicznych.

Fot. NTNU SVT/Lena Knutli (CC BY-NC-ND 2.0)

owocowych stanowią doskonałą podstawę do złożenia wspólnego projektu naukowego odpowiadającego zainteresowaniom naukowym prof. Alves-Filho i dr Michalskiej. Charakterystyce zostaną poddane zarówno produkty suszenia, jak i sam proces ich produkcji, z uwzględnieniem czynników ekonomicznych.

– *Sądzę, że najważniejsze jest nawiązanie kontaktów, które w późniejszym okresie mogą zaowocować współpracą* – podkreśla Anna Michalska. – *W moim przypadku okazało się, że możliwe jest przeprowadzenie badań wstępnych, które stały się podstawą do napisania publikacji naukowej, oraz przygotowanie dwóch wystąpień na konferencji.*

Współpraca podczas wizyty układała się tak dobrze, że można było rozszerzyć badania i przeprowadzić dodatkowe analizy. Poza procesem suszenia udało się zbadać charakterystykę materiału przed i po

suszeniu. Dokonano też pomiaru aktywności (*water activity*), wykorzystując do tego specjalną aparaturę znajdującą się na Wydziale Energii i Procesów Inżynierskich NTNU.

Ta wizyta przygotowawcza spowoduje przede wszystkim rozszerzenie sieci kontaktów IRZiBŻ, a co za tym idzie – wpłynie na transfer wiedzy pomiędzy instytucjami oraz na wdrożenie nowych metod badawczych. To z kolei będzie prowadzić do poszerzenia spektrum prowadzonych badań o nowoczesne i innowacyjne technologie stosowane w Norwegii. Ale to nie wszystko!

Wyjazd zainspirował dr Michalską do podjęcia następnych badań dotyczących poszukiwania technik suszenia umożliwiających otrzymywanie wysokojakościowych proszków owocowych. Efekty tych badań będą wyjątkowo owocne i... smaczne.

Fot. Åge Hojem, NTNU University Museum (CC BY 2.0)

DR ANNA MICHALSKA
pracuje w Instytucie Rozrodu
Zwierząt i Badań Żywności
PAN w Olsztynie, który
prowadzi badania podsta-
wowe w dziedzinach nauk
rolniczych, weterynaryjnych
i biologicznych.

Wizyta przygotowawcza umożliwiła dr Michalskiej zapoznanie się z nowymi technikami suszenia produktów spożywczych oraz nawiązanie bezcennych kontaktów naukowych.

INSPIRUJĄCE WARUNKI DO PRACY NAUKOWEJ

NORWESKI UNIwersYTET W NORDLAND PRZODUJE W BADANIACH NAD AKWAKULTURĄ. DOKTOR INŻ. MACIEJ WOŹNY Z UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO PODCZAS WIZYTY NA TEJ UCZELNI ZDOBYŁ NOWĄ WIEDZĘ I CENNE DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE, A TAKŻE NAWIĄZAŁ DOSKONALE ROKUJĄCĄ WSPÓŁPRACĘ.

Spektakularne walory przyrodnicze północnej Norwegii zapewniają inspirujące warunki do nauki i pracy badawczej na Uniwersytecie w Nordland.

Wizyta przygotowawcza była okazją do osobistego poznania pracowników Uniwersytetu w Nordland, w tym wielu osób posiadających wybitne osiągnięcia naukowe. Do tego grona z pewnością należy profesor Igor Babiak – specjalista od szeroko rozumianej akwakultury. Profesor Babiak jest autorem lub współautorem ponad 60 publikacji z zakresu biologii rozrodu i rozwoju oraz biotechnologii ryb, a w swoich pracach przedstawia oryginalne koncepcje badawcze i wykorzystuje nowoczesne techniki laboratoryjne. Wysoka liczba cytowań jego publikacji, co odzwierciedla m.in. indeks Hirscha, świadczy o międzynarodowym uznaniu pracy naukowej jego zespołu.

– *Oczekiwałem, że spotkanie z pracownikami Uniwersytetu w Nordland umożliwi nie tylko wymianę wiedzy i doświadczenia w zakresie badań nauko-*

wych, ale również pozwoli mi w przyszłości na podjęcie trwałej współpracy – mówi dr inż. Maciej Woźny.

Na Wydziale Nauk Biologicznych i Akwakultury uczestnik zwiedził pomieszczenia hodowlane dla różnych gatunków ryb i zapoznał się z potencjałem miejscowych laboratoriów. W czasie wizyty dokonano przeglądu różnych technik i metod badawczych, m.in. z zakresu histologii, biologii molekularnej czy bioinformatyki. Licznym spotkaniem towarzyszyła dyskusja na temat strategii działania i specyfiki pracy polskich oraz norweskich zespołów. Padła propozycja wspólnych badań z zakresu akwakultury i bezpieczeństwa żywności. Jednak przede wszystkim wizyta umożliwiła omówienie warunków i wstępne opracowanie projektu wymiany osób w ramach działania FSS *Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni*.

Maciej Woźny, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
FSS/2013/R2/PV/W/0015

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
18-24 maja 2014 r.

Institucja przyjmująca:
University of Nordland

University of Nordland (Uniwersytet w Nordland) w Bodø jest jedną z najmłodszych uczelni norweskich. Założony w 2011 r. (od 1994 r. funkcjonował tu Bodø University College) uniwersytet oferuje kształcenie w zakresie studiów licencjackich, podyplomowych i doktoranckich w obszarze nauk społecznych, biznesu i zarządzania oraz nauk przyrodniczych. Obecnie uczelnia kształci ok. 6000 studentów i zatrudnia 640 pracowników. Jest czołową norweską jednostką w zakresie badań nad akwakulturą.

– Wizyta zainspirowała mnie do rozpoczęcia współpracy w zakresie konkretnych badań – dodaje dr inż. Maciej Woźny. – Jako że akwakultura i bezpieczeństwo żywności znajdują się również w obrębie zainteresowań norweskich naukowców, wydaje się, że współpraca w tym obszarze może być wyjątkowo owocna.

Wiedza i doświadczenie zdobyte podczas wyjazdu umożliwiły uczestnikowi udoskonalenie warsztatu badawczego i podniesienie jakości pracy nauko-

wej. Kontakty nawiązane w Norwegii są dla niego niezwykle cenne także ze względu na możliwość prowadzenia zdalnych konsultacji. Dodatkowo, opracowanie głównych założeń projektu wymiany studentów i pracowników uczelni powinno pozwolić na aplikowanie o dofinansowanie mobilności naukowców. Wizyta przygotowawcza była także dobrą okazją do promowania Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego wśród zagranicznych pracowników naukowych.

DR INŻ. MACIEJ WOŹNY jest pracownikiem naukowym Katedry Biotechnologii w Ochronie Środowiska Wydziału Nauk o Środowisku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Od początku działalności naukowej zajmuje się badaniem zagadnień związanych z toksycznością różnych zanieczyszczeń. W ostatnim czasie głównym obiektem jego zainteresowań jest obecność mikotoksyn w akwakulturze i ich wpływ na bezpieczeństwo żywności i warunki hodowlane pstrąga tęczowego.

Miałem wyjątkową szansę przyjrzeć się bliżej dorosłym osobnikom halibuta, których wiek szacowano nawet na kilkadziesiąt lat. Te dostojne olbrzymy wywarły na mnie niezapomniane wrażenie.

HORYZONT 2020 – Z POLSKIEJ I ISLANDZKIEJ PERSPEKTYWY

GŁÓWNYM CELEM WIZYTY PRZYGOTOWAWCZEJ PROFESORA ALEKSANDRA SŁADKOWSKIEGO Z POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ W REYKJAVIK UNIVERSITY BYŁO OKREŚLENIE ZADAŃ UCZESTNIKÓW PROJEKTU BADAWCZEGO PLANOWANEGO W RAMACH PROGRAMU HORYZONT 2020. PRZY OKAZJI UDAŁO SIĘ NAWIĄZAĆ WIELE INNYCH KONTAKTÓW, CO JUŻ PRZYNOŚI EFEKTY.

Projekt, który był omawiany szczegółowo podczas pobytu prof. Sładkowskiego w Islandii, dotyczy analizy wykorzystania środków unijnych w projektach regionalnych i rozwojowych. W czasie rozmów z przedstawicielami Reykjavik University określono zadania, które będą realizowane przez uczestników przyszłego projektu na etapie przygotowawczym oraz w razie otrzymania dofinansowania unijnego.

– *Zapoznanie się z możliwościami i zasobami partnerów pozwoli sprecyzować poszczególne zadania*
– mówi prof. A. Sładkowski. – *Oczywiście nie gwa-*

rantuje to otrzymania unijnego dofinansowania, ale podnosi szanse na jego uzyskanie.

Profesor Sładkowski dokładnie poznał proces kształcenia na Reykjavik University. Zwiedził laboratoria, biblioteki, pracownie komputerowe i doszedł do wniosku, że pewne rozwiązania mogą zostać wykorzystane w działalności jego wydziału, katedry i jego samego jako wykładowcy.

– *Ogólny poziom kształcenia studentów w Islandii jest bardzo dobry* – podkreśla prof. Sładkowski. – *Dlatego*

PROF. DR HAB. ALEKSANDER SŁADKOWSKI pracuje na Wydziale Transportu Politechniki Śląskiej, jest kierownikiem Katedry Logistyki i Transportu Przemysłowego. Pełni funkcję pełnomocnika dziekana ds. współpracy z zagranicą i wymiany studentów. Obszar zainteresowań badawczych profesora to: metody numeryczne do badań maszyn transportowych, metoda elementów skończonych, dynamika pojazdów, logistyka, przewozy kontenerowe. Jest autorem 286 publikacji naukowych (w tym 10 monografii) oraz 10 patentów. Jest także redaktorem naczelnym międzynarodowego czasopisma naukowego „Transport Problems”.

Moi gospodarze byli niezwykle gościnni i kompetentni.

Aleksander Sładkowski, Politechnika Śląska
FSS/2013/R2/PV/W/0090

Dofinansowanie:
1250 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
12-14 czerwca 2014 r.

Instytucja przyjmująca:
Reykjavik University

Fot. Bernard McManus (CC BY 2.0)

Niektóre rozwiązania stosowane w Reykjavik University można wykorzystać również w polskich warunkach.

jestem przekonany, że wymiana doświadczeń pomiędzy wykładowcami wydziałów będzie wzajemnie korzystna.

Politechnika Śląska podpisała już umowę o współpracy akademickiej z Reykjavik University. Określono w niej warunki wymiany wykładowców i studentów, udział uczelni we wspólnych projektach, konferencjach, sympozjach, działalności wydawniczej i innych rodzajach aktywności, które mogą być korzystne dla współpracujących instytucji.

Dzięki wizycie islandzcy partnerzy zgodzili się uczestniczyć w tworzeniu i wydawaniu międzynarodowego czasopisma naukowego „Transport Problems”, którym kieruje prof. Aleksander Sładkowski. Pierwszy nadesłany artykuł nosi tytuł „Reference class forecasting in Icelandic transport infrastructure projects”, a jego autorem jest dr Thordur Vikingur Fridgeirsson z Reykjavik University.

Reykjavik University to największy islandzki uniwersytet niepubliczny, o wysokim poziomie kształcenia i badań. Studiuje tu około 3000 studentów. Na uczelnię składają się cztery szkoły: School of Business, School of Computer Science, School of Law oraz School of Science and Engineering. Reykjavik University prowadzi kierunki związane z logistyką i transportem.

WAŻNE ROZMOWY W „PÓŁNOCNEJ SAHARZE”

ZA SPRAWĄ WIZYTY PRZYGOTOWAWCZEJ DR MARIII ALEKSANDROVICH Z AKADEMII POMORSKIEJ W SŁUPSKU NA UNIVERSITY OF TROMSØ, CAMPUS ALTA, POLSKA SZKOŁA WYŻSZA BĘDZIE MOGŁA ZAOFEROWAĆ SWOIM NAUCZYCIELOM I STUDENTOM NOWE FORMY ELASTYCZNEGO STUDIOWANIA NA DWÓCH UCZELNIACH.

W niezwykłym miejscu nazywanym północną Saharą (średnia roczna suma opadów w Alta to zaledwie 400 milimetrów, czyli mniej niż na Saharze!) dr Maria Aleksandrovich spotkała się z kierownictwem i pracownikami Campusu Alta i omówiła z nimi różne aspekty współpracy. Podczas wizyty podsumowano także wyniki dotychczasowej kooperacji oraz wskazano nowe możliwości współdziałania w ramach mobilności akademickiej, współpracy naukowo-badawczej i dydaktycznej. Wynikiem tych spotkań jest zgoda kierownictwa Campusu Alta na przystąpienie do wspólnego aplikowania w ramach działania *Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni*.

– *Byłam zaskoczona tym, jak łatwo rozmawia się z profesjonalistami* – mówi dr Aleksandrovich. – *Na przykład z dr. Wernerem Bigellem przedyskutowaliśmy*

kompleksowo możliwości wymiany studentów i kadry akademickiej.

Akademia Pomorska uruchamia w latach 2015-2020 elastyczne ponadnarodowe specjalizacje atrakcyjne dla polskich i norweskich studentów. Wizyta przygotowawcza pozwoliła na wymianę precyzyjnych informacji o warunkach takiej współpracy. Pobyt w Norwegii był także krokiem do realizacji wspólnego projektu *Psychologiczne i pedagogiczne aspekty ustosunkowania się wobec dzikiej przyrody i aktywności rekreacyjnej w środowisku przyrodniczym w Norwegii i w Polsce*.

Z racji swoich zainteresowań naukowych uczestniczka zwiedziła dokładnie Instytut Psychologii University of Tromsø, obejrzała laboratorium badawcze

DR MARIA ALEKSANDROVICH od 2008 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Psychologii w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Jej zainteresowania naukowe to psychologia rozwoju człowieka, psychologia zdolności oraz psychologia osiągnięć. Jako kierownik dokonujący oceny pracowników zna potrzeby zawodowe kadry zatrudnionej w jednostce, uczestniczy w pracach nad modyfikacją programów kształcenia dostosowanych do potrzeb studentów zagranicznych, prowadzi badania naukowe oraz realizuje się w praktyce jako nauczyciel Ruchu Rozwijającego Veroniki Sherborne.

Wizyta przygotowawcza otworzyła nowe perspektywy wielostronnej współpracy w dziedzinie psychologii.

Maria Aleksandrovich, Akademia Pomorska w Słupsku
FSS/2013/R2/PV/W/0123

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
24-30 sierpnia 2014 r.

Instytucja przyjmująca:
University of Tromsø

Fot. Mark Ledingham (CC BY 2.0)

Kilkudniowy pobyt to wyjątkowa szansa na błyskawiczne zapoznanie się z ciekawymi ludźmi i kulturą innego kraju. W krótkim czasie zdobywa się skumulowaną ilość informacji.

i omówiła koncepcję przyszłych wspólnych badań naukowych. Wyposażenie instytutu zrobiło na niej ogromne wrażenie. Przy okazji dowiedziała się, jak ciekawe zainteresowania mają niektórzy pracownicy norweskiego uniwersytetu (np. sporty ekstremalne, udział w wyścigach psich zaprzęgów).

– Nawiązałam osobiste kontakty z pracownikami Instytutu Psychologii i odkryłam wiele wspólnych sfer zainteresowań badawczych i dydaktycznych. Z doświadczenia wiem, że kontakt osobisty jest najlepszym gruntem do budowania przyszłych grup badawczych i rozwoju zainteresowań oraz możliwości naukowych – podkreśla dr Aleksandrovich.

Wizyta umożliwiła rozwój nowych form współpracy międzynarodowej między obiema uczelniami, dzięki której Akademia Pomorska będzie mogła zaferować swoim nauczycielom i studentom nowe for-

my elastycznego studiowania na dwóch uczelniach oraz znaczącego podniesienia kwalifikacji pracowników. Wyjazd przyczynił się do podpisania umowy o współpracy w latach 2015-2020, w tym tworzenia międzyuczelnianych specjalizacji i kierunków nauczania, mobilności, realizacji wspólnych projektów badawczych, wymiany dobrych praktyk. Jest też niezwykła wartość dodana tego spotkania: wizyta przygotowawcza zainspirowała dr Aleksandrovich do nauczania się języka norweskiego!

– Wyjazd zagraniczny nie był dla mnie nowością – podkreśla uczestniczka. – Dzięki stypendiom naukowym i grantom zwiedziłam świat, pogłębiłam wiedzę naukową, poznałam wybitnych naukowców oraz nawiązałam nowe kontakty przyjacielskie na całe życie. Nie przypuszczałam jednak, że wyjazd do Norwegii, do jednego z najbardziej oddalonych na północ miast, zrobi na mnie tak niesamowite wrażenie.

University of Tromsø (Uniwersytet Tromsø), założony w 1968 r., jest uczelnią położoną najdalej na północ (na świecie!). Ta niezwykła lokalizacja sprawia, że jest to naturalne miejsce dla rozwoju badań środowiska naturalnego regionu, kultury i społeczeństwa. Studiuje tu ok. 12 000 studentów, nad ich edukacją czuwa 2700 wykładowców i pracowników. Uniwersytet posiada Centrum Studiów nad Samami, Studiów Arktycznych, Studiów i Badań Kobiet. Uczelnia prowadzi studia rozwoju i środowiska, studia pokojowe, badania zdrowia Samów, zajmuje się medycyną alternatywną, prowadzi badania miejskie i studia podyplomowe. Posiada także Wydział Pedagogiczny, Centrum Danych o Historii Norwegii, muzeum uniwersyteckie oraz bibliotekę.

TERAZ ISTNIEJEMY NIE TYLKO NA PAPIERZE

**DZIĘKI WIZYJCIE
PRZYGOTOWAWCZEJ
MARII ALEKSANDROVICH
AKADEMIA POMORSKA
W SŁUPSKU NAWIĄZAŁA
STAŁĄ WSPÓŁPRACĘ Z UIT
- THE ARCTIC UNIVERSITY OF
NORWAY. JEJ PERSPEKTYWY
WYDAJĄ SIĘ BARDZO
OBIECUJĄCE!**

– Za pośrednictwem korespondencji mailowej i analizy publikacji nie zawsze udaje się zrozumieć drugą stronę, jej zainteresowania i intencje – stwierdza Maria Aleksandrovich. – Seminarium naukowe dało nam możliwość nawiązania cennego osobistego kontaktu z pracownikami naukowymi UIT. To prawda, że umowy bilateralne otwierają dużo możliwości, ale są bezosobowe. Wizyta przygotowawcza pozwoliła mi poznać kolegów z Norwegii oraz dała szansę oficjalnej prezentacji planów Akademii Pomorskiej dotyczących współpracy naukowej. Teraz istniejemy dla naszych partnerów nie tylko na papierze, a władze obu uczelni aktywnie wspierają nasze działania.

Jak podkreśla dr Aleksandrovich, już samo przygotowanie wniosku było wyzwaniem. Po pierwsze, chciała się przekonać, czy sprosta zadaniu opracowania wniosku i czy zostanie on zaakceptowany. Zależało jej na uzyskaniu możliwości dodatkowego finansowania, aby włączyć więcej pracowników naukowych AP i UIT do współpracy międzynarodowej. Ale powodowała ją też naukowa ciekawość: chciała lepiej poznać zainteresowania badawcze

kolegów z Norwegii, poszerzyć współpracę naukową, wymianę dobrych praktyk, *guest lecturing* oraz *job shadowing*.

WSZYSCY ZYSKUJĄ

Podstawowym celem projektu było stworzenie warunków do realizacji międzynarodowego projektu badawczego, nad którym uczestniczka pracuje wspólnie z dr. Piotrem Próchniakiem. Ciąg dalszy kontaktów między uczelniami wskazuje, że są na to realne szanse, a przede wszystkim chęć rozwijania i pogłębiania współpracy.

Zyskują na tym wszyscy: studenci Akademii Pomorskiej biorą udział w wyjazdach do Norwegii (3-6 miesięcy) i uczestniczą w intensywnych kursach językowych. Wyniki wspólnych badań stają się częścią programu studiów. Realizacja projektu sprzyja także rozwojowi naukowemu pracowników AP i UIT, co przyczyni się do uzyskania przez nich awansu zawodowego. Wśród pracowników naukowych norweskiej uczelni zdecydowanie wzrosło zainteresowanie możliwością wyjazdu do Polski i wspól-

Teraz istniejemy dla naszych partnerów nie tylko na papierze, a władze obu uczelni aktywnie wspierają nasze działania.

MOBILITY
PROJECTS

Można oczekiwać, że długoterminowym efektem projektu będzie rozwój i podniesienie kwalifikacji kadry naukowej obu uczelni

nego przygotowania grantu *Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni*. Po zdobyciu tego grantu Norwegowie zaproponowali zorganizowanie wspólnego seminarium naukowego w marcu 2016 r.

WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Współpraca z norweskim uniwersytetem jest bardzo dobrze odbierana na Akademii Pomorskiej. Pracownicy naukowcy gratulowali dr Aleksandrovich sukcesu oraz proponowali pomoc w opracowaniu projektu *Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni*. Z jej obserwacji wynika też, że kadra jest teraz bardziej zainteresowana przygotowaniem wspólnych publikacji, wydarzeń naukowych oraz wzbogace-

niem programów nauczania o nowe, interesujące aspekty związane z Norwegią.

Można oczekiwać, że długoterminowym efektem projektu będzie rozwój i podniesienie kwalifikacji kadry naukowej obu uczelni, wymiana dobrych praktyk i rozszerzenie oferty dydaktycznej o nowe kursy i specjalności dostosowane do potrzeb rynkowych.

– *Planujemy rozwijać nasze wspólne naukowe zainteresowania w ramach nowych projektów badawczych, wspólnych publikacji oraz guest lecturing* – mówi dr Aleksandrovich. – *Nie wykluczamy też naszego udziału w nowych programach organizowanych przez FRSE.*

Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni

FSS/2015/MOB/W/0034

Instytucja koordynująca projekt:
Akademia Pomorska w Słupsku

Instytucja partnerska:
UIT The Arctic University of Norway,
Campus Alta

Okres realizacji projektu:

1 sierpnia 2015 r. – 30 września 2016 r.

Wysokość dofinansowania FSS:

19 642,57 Euro / 83 166,66 PLN

JAK UCZY SZKOŁA NA MAŁEJ WYSPIE

DWIE BARDZO RÓŻNE SZKOŁY NAWIĄZAŁY WSPÓŁPRACĘ DZIĘKI WIZYCIE PRZYGOTOWAWCZEJ MARZENY GŁAZUNOW Z GIMNAZJUM NR 2 W NYSIE W PLACÓWCE W NORWESKIM FEDJE. W PRZYSZŁOŚCI TA WSPÓŁPRACA ZAOWOCUJE WSPÓLNYMI PROJEKTAMI.

MARZENA GŁAZUNOW jest nauczycielką dyplomowaną języka angielskiego i plastyki z 17-letnim stażem. Obecnie pracuje w Gimnazjum nr 2 w Nysie. Jako nauczyciela interesuje ją poszerzanie horyzontów i rozwijanie motywacji uczniów do nauki języka angielskiego poprzez możliwość kontaktów i współpracy międzynarodowej.

Marzena Głazunow jest nauczycielką dyplomowaną języka angielskiego i plastyki w Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków w Nysie. Jej szkoła, w której uczy się około 400 uczniów, działa w otoczeniu trzech dużych osiedli. Gimnazjum stale współpracuje ze społecznością lokalną i podejmuje działania na jej rzecz.

Szkoła w Fedje, którą nauczycielka odwiedziła w ramach wizyty przygotowawczej, funkcjonuje w zupełnie innych warunkach: mieści się na niewielkiej wyspie, uczęszcza do niej zaledwie 90 uczniów, wśród których są zarówno 6-latkowie, jak i 16-latkowie.

Celem wizyty było omówienie współpracy między placówkami w Nysie i Fedje w ramach realizacji przyszłych projektów edukacyjnych. Miała ona również

umożliwić wzajemne poznanie się i naukę wspólnego działania poprzez tworzenie partnerstwa.

Marzena Głazunow uczestniczyła w lekcjach i obserwowała życie norweskiej szkoły. Zaskoczył ją poziom wyposażenia małej placówki położonej na niewielkiej wyspie: laptopy dla wszystkich uczniów, kserokopiarki i drukarki, rzutniki i tablice multimedialne w każdej klasie, swobodny dostęp do wszystkich materiałów dydaktycznych, bezpłatne podręczniki, zeszyty i inne przybory szkolne. Ale powodów do zdumienia było więcej, bo w norweskiej szkole zupełnie inaczej niż u nas wyglądają kwestie dyscypliny i relacji nauczyciel – uczeń.

– *Nieskrępowane przemieszczanie się uczniów w czasie lekcji, wychodzenie poza klasę, duża swoboda*

Podczas wyjazdu mogłam obserwować codzienne życie naszych gospodarzy, poznać ich zwyczaje, kuchnię.

Marzena Głazunow, Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków w Nysie
FSS/2013/R2/PV/W/0054

Dofinansowanie:
1250 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
20-24 maja 2014 r.

Institucja przyjmująca:
Fedje Primary and Secondary School

Fot. Lech Głazunow

”

Na wyspie Fedje duże wrażenie robiła bliskość przyrody, jelenie i sarny podchodzące pod domy, krajobraz pełen mniejszych i większych wysepek oraz wszechobecna woda.

w zachowaniu, zwracanie się do nauczycieli po imieniu, chodzenie po szkole w skarpetkach – wymienia. Dostrzegła jednak, że podejście do nauczania języków obcych jest w Fedje bardzo tradycyjne. Przy okazji przekonała się, że także norwescy nauczyciele narzekają na nadmiar dodatkowej pracy, szczególnie biurokratycznej (pisanie sprawozdań, wypełnianie różnych dokumentów itp.).

Dzięki wizycie został nawiązany kontakt między obiema szkołami, podpisano deklarację współpracy w ramach realizacji przyszłych projektów edukacyjnych. Długoterminowe rezultaty wyjaz-

du to niewątpliwie poznanie nowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, wymiana doświadczeń i pomysłów oraz szansa na zweryfikowanie swoich umiejętności w kontaktach z partnerem zagranicznym.

Natomiast dodatkową, niezaplanowaną korzyścią była możliwość obserwacji lekcji języka angielskiego i wymiana doświadczeń z nauczycielką tego języka w Fedje. – *Dla mnie jako anglistki to spotkanie było ważne, bo dało mi inspirację i pomysły do zastosowania na moich lekcjach* – podkreśla Marzena Głazunow.

Fot. Lech Głazunow

Szkoła w Fedje jest placówką publiczną, położoną na niewielkiej wyspie w zachodniej części Norwegii. Uczęszczają do niej uczniowie w wieku od 6 do 16 lat. Placówka posiada dobrą bazę lokalową i dydaktyczną. Uczy się w niej go uczniów, a pracuje około 20 nauczycieli. Wszyscy uczniowie są mieszkańcami wyspy.

ETYKA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

AKADEMIA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ IM. MARII GRZEGORZEWSKIEJ I INTERNATIONAL ACADEMY OF PHILOSOPHY Z LIECHTENSTEINU NAWIĄZAŁY STAŁĄ WSPÓŁPRACĘ MIĘDZY INNYMI DZIĘKI WIZYCIE DR. CHEIKHA MBACKE GUEYE NA WARSZAWSKIEJ UCZELNI.

DR CHEIKH MBACKE GUEYE jest adiunktem w International Academy of Philosophy w Liechtensteinie – pierwszej szkole wyższej w księstwie, założonej w roku 1986. Prowadzi tam działalność dydaktyczną i naukową. Obszar jego zainteresowań badawczych to: filozofia społeczna i polityczna, filozofia starożytna, etyka i antropologia filozoficzna. Jest autorem dwóch monografii, trzech książek i licznych artykułów w czasopismach oraz rozdziałów w książkach.

Dość dobrze znam już polskie środowisko naukowe, co z pewnością ułatwi nam współpracę.

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej zamierza w przyszłości aspirować do roli głównego krajowego i europejskiego centrum wymiany myśli oraz idei w zakresie nowoczesnej pedagogiki, pedagogiki specjalnej oraz nauk społecznych. Nie da się tego osiągnąć bez intensywnych kontaktów międzynarodowych, współpracy naukowej i wydawniczej. I właśnie temu celowi służyła wizyta przygotowawcza, jaką złożył na uczelni dr Cheikh Mbacke Gueye, wykładowca International Academy of Philosophy w Liechtensteinie.

– *Najważniejszą korzyścią z wizyty było dokładne zapoznanie się z APS, nawiązanie kontaktów z pracownikami naukowymi tej uczelni, spotkania ze studentami* – mówi dr Cheikh Mbacke Gueye.

Uczestnik poznał koncepcję nowego czasopisma „Studies in Global Ethics and Global Education”, które podejmuje zagadnienia globalnych problemów i zagrożeń współczesności. Zasadnicze rysy linii programowej pisma wyznaczają dwa zawarte w tytule hasła: etyka globalnej odpowiedzialności oraz edukacja globalna.

– *To pozwoliło mi włączyć się w działalność wydawniczą od samego początku – podkreśla wykładowca.*
– Bez pobytu na APS nie byłoby to możliwe.

I tak, już w pierwszym numerze „Studies in Global Ethics and Global Education” ukazał się tekst Cheikha Mbacke Gueye pt. „Prejudices: An Investigation Into Barriers of Humanity”, w którym prze-

Cheikh Mbacke Gueye, International Academy of Philosophy w Liechtensteinie
FSS/2013/R2/PV/EN/W/0002

Wizyta realizowana w okresie:
6-11 kwietnia 2014 r.

Dofinansowanie:
1750 Euro

Institucja przyjmująca:
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

Fot. Mikael Lundgren (CC BY-ND 2.0)

Pięć dni wizyty przygotowawczej minęło błyskawicznie, ale jej efekty są widoczne.

konuje on, że w dobie globalizacji naszym obowiązkiem jest walka z uprzedzeniami i podziałami typu „my” i „inni”, po to by budować zrównoważone i pokojowo żyjące społeczeństwa.

Wizyta Cheikha Mbacke Gueye pozwoliła także ustalić zasady wymiany studentów i pracowników naukowych między Akademią Pedagogiki Specjalnej a International Academy of Philosophy w Liechtensteinie.

Fot. Weronika Skaczkowska

**Akademia
Pedagogiki
Specjalnej**
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie jest najstarszą uczelnią o profilu pedagogicznym w Polsce, założoną w 1922 r. Obecnie na dwóch wydziałach APS w ramach sześciu kierunków studiuje ponad 7000 studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Uczelnia prowadzi także wiele studiów kwalifikacyjnych i podyplomowych. W ramach programu Erasmus+ APS utrzymuje kontakty z 20 uczelniami zagranicznymi. Misją APS, zgodnie z przesłaniem jej patronki (Nie ma kaleki – jest człowiek), jest przygotowanie pedagogów specjalnych i nauczycieli pracujących na rzecz osób z różnorodnymi rodzajami niepełnosprawności w duchu poszanowania ich ludzkich i obywatelskich praw.

WSPARCIE DLA POLSKIEJ SZKOŁY W STAVANGER

**PROFESOR WOJCIECH KUDYBA
Z UNIWERSYTETU KARDYNAŁA STEFANA
WYSZYŃSKIEGO Z PODZIWIEM WYPOWIADA
SIĘ O PRACY POLSKIEJ KATOLICKIEJ SZKOŁY
SOBOTNIEJ W STAVANGER. WARSZAWSKA
UCZELNIA BĘDZIE WSPIERAĆ ROZWÓJ OFERTY
EDUKACYJNEJ TEJ PLACÓWKI, ZAPROPONUJE
TAKŻE SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI.**

Wizyta w Polskiej Katolickiej Szkole Sobotniej w Stavanger umożliwiła prof. Kudybie zebranie informacji o problemach dydaktycznych i pozadydaktycznych w nauczaniu języka polskiego za granicą. Pobyt pozwolił także na dokładne rozpoznanie potrzeb szkoły w Stavanger i refleksję nad możliwością wspierania jej rozwoju.

– *Poznałem całą dokumentację placówki, uczestniczyłem w zajęciach, rozmawiałem z dyrektorem i nauczycielami – wspomina uczestnik. – Byłem pod wrażeniem znakomitej pracy dyrektora szko-*

ły Antoniego Czajkowskiego. Zaskoczył mnie także wysoki poziom współpracy placówki z lokalnym samorządem.

Wyjazd miał na celu dyskusję na temat statusu i działania szkół polonijnych za granicą, ich sukcesów i trudności oraz możliwości wspierania rozwoju edukacyjnej oferty szkoły w Stavanger przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Będą to działania wielokierunkowe: m.in. do Norwegii pojadą studenci-wolontariusze z UKSW, uczelnia przekaże też placówce pomoce dydaktyczne

DR HAB. WOJCIECH KUDYBA jest profesorem Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Zajmuje się współczesną literaturą polską. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół twórczości Cypriana Kamila Norwida, poezji współczesnej, problemu: duchowość a literatura. Współpracownik Komisji Języka Religijnego PAN, członek Towarzystwa Naukowego KUL i gremium partnerskiego KAAD.

Gdyby nie wizyta przygotowawcza, nic nie wiedziałbym o tak dobrej szkole polskiej poza granicami kraju.

Wojciech Kudyba, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
FSS/2013/R2/PV/W/0117

Dofinansowanie:
1000 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
5-8 czerwca 2014 r.

Instytucja przyjmująca:
Polish Catholic Saturday School in Stavanger

Fot. Bruce Tuten (CC BY 2.0)

”
Dzięki szkoleniom wzrośnie jakość kształcenia w szkole w Stavanger, a studenci-wolontariusze z UKSW zdobędą unikatowe doświadczenie.

służące do nauczania języka polskiego. Celem rozmów było również zaproszenie uczniów oraz nauczycieli szkoły do współpracy z UKSW i uczestnictwa w działaniach dla cudzoziemców, prowadzonych w Instytucie Filologii Polskiej.

Rezultatem wyjazdu stał się plan szkolenia, jakie pracownicy Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego zaoferują szkole w Stavanger. Ale wymierne korzyści odniesie także polska uczelnia. Opracowano raport o podniesieniu jakości kształcenia na specjalizacji glottodydaktycznej w UKSW dzięki szerszemu uwzględnieniu problemów występujących w szkołach języka polskiego za granicą. Natomiast u norweskiego partnera powstał raport o podniesieniu jakości kształcenia w szkole w Sta-

vanger dzięki wykorzystaniu pomocy dydaktycznych i metodycznych ze strony glottodydaktyków z UKSW.

– *Korzyści instytucjonalne są oczywiste: glottodydaktyka UKSW i szkoła polska w Stavanger poszerzyły wiedzę o swych mocnych i słabych stronach oraz o możliwościach współpracy* – mówi prof. Kudyba.
 – *Z zawodowego punktu widzenia – poznałem specyfikę pracy szkoły w Stavanger. Poszerzyłem też swoją prywatną bazę danych o szkołach polskich za granicą.*

W przyszłości być może Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego zajmie się tworzeniem wirtualnej bazy danych o szkołach polskich funkcjonujących poza granicami kraju.

Polish Catholic Saturday School in Stavanger (Polska Katolicka Szkoła Sobotnia w Stavanger) jest szkołą prywatną współpracującą z lokalnym samorządem.

MĄDRZE WSPIERAĆ STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ ZWIĄZANYCH Z ADAPTACJĄ STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH BYŁA TEMATEM PRZEWODNIM WIZYTY DR MAGDALENY ŁAZAREWICZ Z WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO W NORWEGIAN UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY W TRONDHEIM.

Trondheim i jego środowisko akademickie to wspaniałe miejsce zarówno do pracy, jak i do życia.

Warszawski Uniwersytet Medyczny (WUM) jest największą uczelnią medyczną w Polsce. Na 11 kierunkach kształci się tu 9000 studentów, w tym blisko 600 obcokrajowców. Znaczną grupę stanowią wśród nich studenci z Norwegii.

Wizyta przygotowawcza dr Magdaleny Łazarewicz miała umożliwić zapoznanie się z praktykami nastawionymi na adaptację kulturową i wsparcie psychospołeczne studentów zagranicznych, stosowanymi w Norwegian University of Science and Technology. Współpraca WUM z tym partnerem trwa od roku 2006 roku, dotyczyła jednak innych zagadnień. Wyjazd dr Łazarewicz pozwolił na dopracowanie, wspólne z przedstawicielami NTNU, propozycji projektowej do działania *Rozwój Polskich Uczelni*.

Ze względu na problemy, z jakimi zmagają się studenci-obcokrajowcy, stworzenie dla nich całościowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego, a co za tym idzie – poprawa jakości życia oraz ich funkcjonowania na uczelni i w społeczności lokalnej – jest ważnym celem Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

– *Bezpośrednie rozmowy ze specjalistami w danej dziedzinie są niezastąpione. Spotkania z 14 takimi osobami – a tyle udało mi się odbyć podczas wizyty – pozostawiają głowę pełną informacji i pomysłów – podkreśla dr Łazarewicz.*

Wymiana doświadczeń i wiedza ekspercka norweskigo partnera pomogą zbudować i wdrożyć kompleksowy program wsparcia psychologicznego

Magdalena Łazarewicz, Uniwersytet Medyczny w Warszawie
FSS/2013/R2/PV/W/0033

Wizyta realizowana w okresie:
30 marca – 5 kwietnia 2014 r.

Dofinansowanie:
1750 Euro

Instytucja przyjmująca:
Lillehammer University The Norwegian University of Science and Technology

Fot. NTNU SVT/Lena Knutli (CC BY-NC-ND 2.0)

Norwegian University of Science and Technology (Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii, NTNU) w Trondheim, powstały w 1996 r., realizuje hasło *Wiedza dla lepszego świata*. Uczelnia specjalizuje się w technologii i naukach przyrodniczych, oferuje również studia na kierunkach humanistycznych, społecznych, ekonomicznych i artystycznych. Posiada siedem wydziałów (Architektury i Sztuk Pięknych, Budownictwa i Inżynierii, Informatyki, Matematyki i Elektroniki, Medycyny, Nauk Przyrodniczych i Technologii, Socjologii i Marketingu oraz Sztuki), na których kształcą się około 23 000 studentów nauczanych przez kadrę liczącą 2500 osób. Studenci i pracownicy naukowcy uczelni mogą korzystać z blisko 300 umów badawczych i programów wymiany z instytucjami na całym świecie.

i społecznego dla studentów zagranicznych. Program ten będzie stale rozwijany przez WUM, także po zakończeniu projektu. Z pewnością wdrożenie projektu poprawi warunki studiowania na uczelni i zwiększy jej atrakcyjność dla najlepszych kandydatów z zagranicy.

– *Poznałam wiele ciekawych i pełnych entuzjazmu osób, miałam okazję pracować z nimi – mówi uczestniczka. – Wizyta zainspirowała mnie do wyczerpującej pracy nad wnioskiem do konkursu Rozwój Polskich Uczelni oraz do złożenia kolejnego wniosku w sprawie wizyty przygotowawczej.*

Fot. NTNU SVT/Lena Knutli (CC BY-NC-ND 2.0)

DR MAGDALENA ŁAZAREWICZ jest psychologiem, od 2006 r. pracuje w Zakładzie Psychologii Medycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest koordynatorem pracy Poradni Psychologicznej dla Studentów English Division. Pracuje również w Szpitalu im. prof. W. Orłowskiego. Jest autorką publikacji m.in. na temat komunikacji interpersonalnej pomiędzy pracownikami służby zdrowia i osobami w stanie terminalnym, stresu doświadczanego przez rodzinnych opiekunów osób cierpiących na chorobę Alzheimera, jakości życia pacjentów kardiologicznych. Obszar jej zainteresowań zawodowych to problematyka psychogeriatryczna. Od 2006 r. współpracuje z Norwegian University of Science and Technology w Trondheim w ramach Research Centre for Health Promotion and Resources HiST/NTNU. Swoją pracę doktorską pisała pod opieką profesora Geira Arilda Espnesa z NTNU.

Poznanie zupełnie innej perspektywy patrzenia na problemy jest niezwykle inspirujące.

ADAPTACJA KULTUROWA STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH

CORAZ WIĘKSZE UMIEJZYNARODOWIENIE UCZELNI, ZRÓŻNICOWANIE POPULACJI STUDENTÓW, A TAKŻE MODEL NAUCZANIA SKONCENTROWANEGO NA STUDENCIE STAWIAJĄ PRZED POLSKIMI SZKOŁAMI WYŻSZYMI NOWE WYZWANIA. ABY IM SPROSTAĆ, WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY BĘDZIE KORZYSTAĆ Z EKSPERCKIEJ WIEDZY PRACOWNIKÓW NORWESKIEGO UNIWERSYTETU NAUKI I TECHNOLOGII W TRONDHEIM.

Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych to projekt, który rozpoczął się od wizyty przygotowawczej Magdaleny Łazarewicz na Norweskim Uniwersytecie Nauki i Technologii (NTNU).

LEPSZA INTEGRACJA = LEPSZE WYNIKI

Choć w Polsce z roku na rok przybywa studentów zagranicznych, wciąż brakuje wsparcia psychospołecznego studiujących u nas cudzoziemców i wyraźny jest niedostatek kompetencji kulturowych polskich studentów i pracowników uczelni. Ma to znaczący wpływ na akademickie osiągnięcia studentów z zagranicy. Dlatego najważniejszym celem projektu jest stworzenie kompleksowego programu ułatwiającego studentom zagranicznym szybką integrację ze społecznością lokalną i akademicką oraz wspierającego ich w zmaganiach z wyzwaniami wynikającymi ze studiowania w obcym kraju. Uruchomienie kompleksowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego pozwoli na poprawę dobrostanu studentów, jakości ich życia i funkcjonowania zarówno na uczelni, jak i w społeczności lokalnej.

W ramach projektu przeprowadzono dokładną analizę potrzeb i najlepszych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego, co stanowi podstawę metod zapobiegania problemom psychologicznym

(program e-learningowy i profesjonalne dni adaptacyjne podnoszące poziom kontroli i poczucie bezpieczeństwa), metod promocji integracji studentów (poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury) oraz metod udzielania wsparcia studentom wymagającym specjalistycznej pomocy (rozwój poradni dla studentów zagranicznych, łatwo dostępne profesjonalne materiały samopomocowe).

WYKORZYSTAĆ NAJLEPSZE DOŚWIADCZENIA

Realizacja projektu *Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych* pozwoli na analizę potrzeb i dobrych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego na czołowych światowych uczelniach i zbudowanie kompleksowego programu wsparcia: od momentu akceptacji przez uczelnię, przez pomoc w odnalezieniu się w nowych warunkach po przyjeździe, po profesjonalne wsparcie w sytuacjach kryzysowych w czasie pobytu w obcym kraju. Projekt umożliwi także podniesienie kompetencji kadry WUM w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych i udzielania wsparcia studentom zagranicznym. Przyczyni się zarazem do budowania lepiej zintegrowanej międzykulturowej i międzynarodowej społeczności akademickiej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Studenci sami zdecydowali o stylu wizualizacji projektu i chętnie biorą udział w przeprowadzanych dodatkowych ankietach

EKSPERCI I... STUDENCI

W projekcie zaplanowano współpracę opartą o model ekspercki. WUM jest instytucją odpowiedzialną za realizację i rozliczenia przedsięwzięcia. Zarządza projektem na bieżąco, dokonując ustaleń z ekspertami z Norwegii. Do głównych ich zadań należą: dostarczanie wiedzy eksperckiej w zakresie wsparcia studentów zagranicznych i integracji (udział w dyskusjach, prezentacje w czasie spotkań), opiniowanie sporządzonych raportów, konsultowanie planowanych interwencji i scenariuszy e-learningu, ewaluacja rezultatów projektu. Eksperti są na bieżąco informowani o postępach prac, pozostają w stałym kontakcie mailowym z koordynatorem projektu. Wszystkie uzyskane w przedsięwzięciu materiały zostaną udostępnione do stałego użytku ekspertów.

W prace nad projektem zaangażowani są nie tylko pracownicy uczelni, ale także liczni studenci zagraniczni Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Mocno zaznaczyli oni swoją obecność na spotkaniu kick-off i śledzą postępy prac. Studenci sami zdecydowali o stylu wizualizacji projektu i chętnie biorą udział w przeprowadzanych dodatkowo ankietach, dotyczących na przykład najważniejszych, ich zdaniem, tematów do poruszenia w samopomocowych programach e-learningowych, jakie będą dostępne na stronach internetowych Poradni Psychologicznej dla Studentów Zagranicznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Wśród zagadnień najważniejszych do opracowania wskazali: radzenie sobie z lękiem i stresem, zarządzanie czasem oraz depresję.

W przyszłości projekt *Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych* z pewnością przyczyni się do wzrostu zainteresowania studentów zagranicznych studiami na WUM, a także będzie służyć podnoszeniu renomy uczelni w środowisku międzynarodowym.

Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych
FSS/2014/HEI/W/0111

Instytucja koordynująca projekt:
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Instytucja partnerska:
Norweski Uniwersytet Nauki i Technologii (NTNU) w Trondheim

Okres realizacji projektu:
1 stycznia 2015 r. – 31 maja 2016 r.

Wysokość dofinansowania FSS:
224 612,60 Euro / 938 409,00 PLN

BEZPOŚREDNICH KONTAKTÓW NIE SPOSÓB PRZECENIĆ

EVA LØVEID MØLSTER Z WESTERDALS UNIVERSITY COLLEGE W OSLO BYŁA W POLSCE PO RAZ PIERWSZY. DZIĘKI NAWIĄZANIU WSPÓŁPRACY MIĘDZY JEJ UCZELNIĄ A UNIWERSYTETEM ARTYSTYCZNYM W POZNANIU MA SZANSĘ ODWIEDZAĆ NASZ KRAJ CZĘŚCIEJ.

EVA LØVEID MØLSTER jest filozofem, koordynatorką programów w Oslo National Academy of the Arts. W czasie wizyty była zatrudniona w NISS University College, Department of Visual Art. W roku 2014 NISS University College zostało przekształcone w Westerdals University College.

Jak mówi, podczas pięciodniowego pobytu w Polsce spotkała wielu interesujących ludzi: profesorów, artystów, studentów UAP. Obejrzała ich prace i dowiedziała się, jakie są ich artystyczne plany, priorytety, ideały.

– Większość informacji o Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu i jego pracownikach oraz studentach jest dostępna na stronach internetowych, ale po polsku – mówi. – Bezpośredni kontakt jest zatem niezwykle ważny i nie da się przecenić jego wartości.

Eva Løveid Mølster pracuje w „młodej” norweskiej uczelni, która poszukuje bardziej doświadczonych partnerów do wspólnych projektów. Stąd wzajemne

wizyty, najpierw przedstawiciela UAP w Oslo, a potem – Evy Løveid Mølster w Poznaniu. Uczestniczka zwiedziła kilka wydziałów UAP, spotkała się z ich pracownikami i studentami, odbyła także rozmowy w Biurze Współpracy z Zagranicą poznańskiej uczelni, bardzo owocne w kontekście planowanej intensywnej wymiany studentów i wykładowców między polskim i norweskim partnerem. Poznała UAP od strony nauczania, organizacji zajęć, mogła też zorientować się, jak w praktyce wygląda relacja pomiędzy formalnymi planami kształcenia a ich realnymi rezultatami.

– Byłam zaskoczona, że codzienne problemy, z którymi musimy się mierzyć, są identyczne na obu uczelniach – przyznaje.

Obejrzałam prace studentów i pracowników UAP, a także spektakl teatralny grany po polsku.

Eva Løveid Mølster, Westerdals University College w Oslo
FSS/2013/PV/EN/W/0019

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
20-24 maja 2013 r.

Instytucja przyjmująca:
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

Fot. Mariusz Ciszewski (CC BY-ND 2.0)

„*Nigdy wcześniej nie byłam w Polsce, dlatego wizyta przygotowawcza była dla mnie niezwykle inspirującym doświadczeniem.*”

Po powrocie z Poznania spisała wnioski z wizyty i przedstawiła je na swojej macierzystej uczelni, także podczas kilku spotkań informacyjnych. Zebrane na UAP doświadczenia umożliwiły rozpoczęcie dyskusji na temat rozwoju międzynarodowej współpracy norweskiej uczelni.

– *Wizyta zainspirowała mnie do tego, żeby zachęcać kolegów i studentów do podejmowania nowych wyzwań związanych ze współpracą międzynarodową* – mówi Eva Løveid Mølster.

Fot. Tomasz Hejna LAGOMphoto

UAP | POZNAŃ

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu – szkoła wyższa z 90-letnią tradycją – jest największą uczelnią artystyczną w Polsce. Studiuje tu obecnie, na różnych rodzajach studiów, ponad 1400 osób. Uczelnia współpracuje z wieloma szkołami artystycznymi na całym świecie, a studia prowadzone są również w języku angielskim. UAP ma osiem wydziałów: Grafiki i Komunikacji Wizualnej, Animacji, Malarstwa, Rzeźby i Działań Przestrzennych, Architektury i Wzornictwa, Architektury Wnętrz i Scenografii, Edukacji Artystycznej oraz Wydział Komunikacji Multimedialnej, na których można się kształcić na trzynastu kierunkach i w osiemnastu specjalnościach.

MUZYKA TO UNIWERSALNY JĘZYK

PIĘĆ PRACOWITYCH, WYPEŁNIONYCH SPOTKANIAM I DNI WIZYTY PRZYGOTOWAWCZEJ DR HAB. EWY MURAWSKIEJ Z AKADEMII MUZYCZNEJ W POZNANIU NA UNIWERSYTECIE AGDER WYSTARCZYŁO ZARÓWNO DO NAWIĄZANIA NOWEJ, JAK I PODTRZYMANIA DOTYCHCZASOWEJ WSPÓŁPRACY UCZELNI. PRZY OKAZJI POWSTAŁ NOWY UTWÓR: „FOLK-DUO FOR TWO FLUTES”.

W Norwegii i Islandii zaskakuje mnie dynamika rozwoju edukacji kulturalnej, czego przykładem jest choćby imponująca infrastruktura obiektów kultury.

Współpraca dr hab. Ewy Murawskiej, prowadzącej klasę fletu na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Poznaniu, z krajami nordyckimi sięga roku 2003. Na początku dzięki własnym staraniom, a później dzięki m.in. programowi FSS, udało jej się zrealizować wiele projektów współpracy między Polską, Islandią i Norwegią.

– Zawsze szukam okazji do podróży na Islandię czy do Norwegii, ponieważ dzięki tak długotrwałej i owocnej współpracy czuję się bardzo związana z tymi społecznościami i kulturami – podkreśla.

Przez pięć dni uczestniczka spotykała się z norweski mi artystami, naukowcami oraz animatorami kultury i edukacji artystycznej. Dzięki temu osiągnęła kolejny stopień zaawansowania znajomości kultury, społeczeństwa i języka norweskiego, co jest pięknym połączeniem jej poszukiwań artystycznych i zainteresowań.

Jednym z założeń wizyty było nawiązanie stałej współpracy między uczelniami: Akademią Muzyczną w Poznaniu i Uniwersytetem Agder. Polska i norweska uczelnia ustaliły strategię działań na kilka następnych lat. Udało się też stworzyć plany wspólnych

Ewa Murawska, Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej w Poznaniu
FSS/2013/R2/PV/W/0009

Wizyta realizowana w okresie:
2-9 maja 2014 r.

Dofinansowanie:
1250 Euro

Instytucja przyjmująca:
University of Agder

University of Agder (Uniwersytet Agder) powstał w 1994 r. z połączenia sześciu szkół wyższych, a jego tradycja akademicka sięga roku 1839. Jest jednym z najważniejszych uniwersytetów w Norwegii. Uczelnia ma kampusy w miastach Kristiansand (gdzie przebywała uczestniczka) i Grimstad. Ma pięć wydziałów i oferuje ponad 175 programów studiów, w tym 20 programów magisterskich i 7 programów doktoranckich. Na uczelnię składają się: Wydział Ekonomii i Nauk Społecznych, Wydział Sztuk Pięknych, Wydział Zdrowia i Nauk Sportowych, Wydział Nauk Humanistycznych i Edukacji oraz Wydział Inżynierii i Nauki. Cechą charakterystyczną studiów w departamencie muzyki klasycznej jest regularne zapraszanie profesorów wizytujących, umożliwianie studentom wyjazdów zagranicznych, udział w licznych projektach międzynarodowych oraz możliwość odbycia praktyk w filharmonii w Kristiansand lub Stavanger.

Fot. Rune Eilertsen (CC BY-NC 2.0)

działań w dziedzinie edukacji, nauki i sztuki między artystami i instytucjami z Polski oraz Norwegii.

– *Nie jest trudno rozpocząć współpracę między instytucjami czy poszczególnymi jednostkami, znacznie trudniej kontynuować ją z sukcesami przez dłuższy czas – mówi dr hab. Ewa Murawska. – Wymaga to bowiem od obu stron przede wszystkim zaufania. A dalej: zaangażowania, szacunku dla drugiej strony i wciąż na nowo rozwijanej kreatywności.*

Z pewnością bardzo ważnym elementem programu były spotkania nie tylko z wykonawca-

mi muzyki klasycznej i jazzowej, lecz także z jej twórcami: kompozytorami, autorami i aranżerami. Powstały plany zainicjowania trwałej współpracy na linii: twórca – odtwórca, co docelowo ma pomóc w powstaniu nowej literatury muzycznej.

Nieplanowanym rezultatem pobytu dr hab. Ewy Murawskiej na Uniwersytecie Agder okazało się powstanie nowego utworu muzycznego „Folk-duo for two flutes”, dedykowanego jej i norweskiemu pracownikowi akademickiemu odpowiedzialnemu za przebieg wizyty.

Fot. J. Gilszczyński

DR HAB. EWA MURAWSKA jest pracownikiem dydaktyczno-naukowym Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. W roku 2006 obroniła doktorat, a w roku 2011 otrzymała stopień naukowy doktora habilitowanego. Dysertację doktorską poświęciła w całości roli fletu w twórczości kompozytorów nordyckich. Prowadzi jedną z trzech klas fletu działających na Wydziale Instrumentalnym Akademii w Katedrze Instrumentów Dętych i Akordeonu.

”

Wyjazdy do Norwegii oprócz nieocenionej wartości naukowej, edukacyjnej i artystycznej, zawsze są dla mnie z radością wyczekiwany momentem oderwania się od codzienności.

EDVARD MUNCH „POWRÓCI” DO WROCŁAWIA

W 2013 R., GDY ODBYŁA SIĘ WIZYTA PRZYGOTOWAWCZA DR ANNY PTAK-GUSIN Z WROCŁAWSKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ RZEMIOSŁ ARTYSTYCZNYCH W MUZEUM EDVARDA MUNCHA W OSLO, W NORWEGII OBCHODZONO UROCZYŚCIE JUBILEUSZ 150-LECIA URODZIN MALARZA. W ROKU 2016 MUNCH SYMBOLICZNIE WRÓCI DO WROCŁAWIA, GDY MIASTO BĘDZIE EUROPEJSKĄ STOLICĄ KULTURY.

Rok 150-lecia urodzin artysty był najważniejszym wydarzeniem w dziejach Muzeum Muncha. Nigdy wcześniej nie zorganizowano tu tak wielu imprez towarzyszących ekspozycji. Co oczywiste, podstawowym celem wizyty przygotowawczej był udział w obchodach jubileuszu, przeprowadzenie rozmów, wywiadów, obejrzenie wystaw *Edvard Munch (1863-1944)*, prezentowanych w Nasjonalmuseet oraz Munchmuseet, a także obserwacja reakcji odbiorców na zaproponowane przez muzeum i miasto Oslo działania.

– *Złożoność motywów, treści, form dzieł Muncha, a także wielość jego życiowych perypetii sprawia, iż mimo ogromnej ilości powstałych już opracowań wciąż niektóre obszary związane z jego dorobkiem pozostają terra incognita* – twierdzi dr Ptak-Gusin.

Bardzo istotne było zebranie materiałów potrzebnych do zaprezentowania norweskich obchodów 150-lecia urodzin Muncha w Polsce, a także uzupełnienie wiedzy na temat aktualnie prowadzo-

DR ANNA PTAK-GUSIN, historyk sztuki, jest wykładowcą w Szkole Wyższej Rzemiosł Artystycznych i Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Od 2010 r. współpracuje z Muzeum Muncha i prowadzi badania naukowe o życiu i twórczości autora „Krzyku”. Przygotowała kilka publikacji, wygłosiła wiele wykładów otwartych na jego temat. Ostatnio opracowała kilka projektów naukowych, edukacyjnych i artystycznych pod wspólnym tytułem *Munch we Wrocławiu 1893-2016*. Najważniejszym celem tego projektu jest przywrócenie postaci Muncha dziedzictwu kulturowemu Wrocławia, gdy miasto będzie Europejską Stolicą Kultury (2016 r.).

Pracownicy Muzeum Muncha z chęcią przekazywali swoją wiedzę i doświadczenie związane z działalnością tej instytucji.

Anna Ptak-Gusin, Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu
FSS/2013/PV/W/0035

Dofinansowanie:
1750 Euro

Wizyta realizowana w okresie:
19-25 maja 2013 r.

Instytucja przyjmująca:
Munch Museum in Oslo

MUNCH MUSEET

Munchmuseet (Muzeum Muncha) jest instytucją, w której zbiorach znajduje się największa kolekcja prac Edvarda Muncha. Muzeum zostało założone przez miasto Oslo w roku 1963 na podstawie testamentu artysty, w którym przekazał on cały swój dorobek z ostatniego domu w Ekely. W muzeum znajdują się pracownie konserwacji papieru i malarstwa. Placówka współpracuje z wieloma instytucjami na świecie, w których zbiorach przechowywane są dzieła Muncha, w obszarze badań naukowych i wystawiennictwa.

nych badań i zgromadzonych w bibliotece muzeum publikacji. Możliwość zobaczenia kilku najważniejszych w historii Munchmuseet wystaw, w obliczu tak ogromnego dorobku, złożonego z kilkunastu tysięcy dzieł sztuki, ułatwia wizualne uporządkowanie wiedzy o całej kolekcji.

Podczas wizyty przeprowadzono wstępne rozmowy na temat przyjazdu kuratora z Munchmuseet do Wrocławia, w celu przedstawienia wybranych zagadnień z twórczości Edvarda Muncha. Perspektywa przyjazdu pracownika muzeum do miejsca, gdzie ponad sto lat temu odbyła się wystawa norweskiego mistrza, przerodziła się w projekt zorganizowania retrospektywnej ekspozycji jego dzieł.

– Najistotniejsze korzyści zawodowe osiągnięte podczas wizyty to uzupełnienie dotychczasowej wiedzy i doświadczenia w zakresie badań nad wybranymi aspektami życia i twórczości Muncha – mówi uczestniczka. – Pobyt posłużył też do nawiązania nowych i podtrzymania dotychczasowych kontaktów z pracownikami muzeum, które będą pomocne w realizacji moich planów naukowych i edukacyjnych – dodaje.

Polscy uczniowie zwykle znają tylko jedno, sztandarowe dzieło Edvarda Muncha – słynny „Krzyk”. A przecież norweski mistrz stworzył tysiące wybitnych prac. Dlatego z całą pewnością promocja dziedzictwa kulturowego Norwegii, a w szczególności dorobku Edvarda Muncha w Polsce, to ważne i potrzebne przedsięwzięcie.

Fot. Kai Rune Storhagen (CC BY-NC-ND 2.0)

Dla historyka sztuki najważniejsza jest możliwość obejrzenia oryginalnych obiektów sztuki.

Poza schematem edukacji

*Wartość dodana Wizyt
Przygotowawczych*

WIZYTY PRZYGOTOWAWCZE SŁUŻĄ PRZED W SZYBOKIM NAWIĄZANIU WSPÓŁPRACY NAUKOWEJ, ALE KAŻDA Z NICH POSZERZA TAKŻE HORYZONTY, POZWALA OTWORZYĆ SIĘ NA NOWĄ KULTURĘ, POZNAĆ LUDZI, ZWYCZAJE, ZACHWYCIĆ SIĘ PRZYRODĄ, ARCHITEKTURĄ, A NAWET – KUCHNIĄ. I OWA WARTOŚĆ DODANA JEST PRZEZ UCZESTNIKÓW WIZYT WYSOKO CENIONA.

CO SIĘ PANI/PANU UDAŁO?

Pięć dni to niewiele czasu, dlatego warto go maksymalnie wykorzystać.

– Podczas kilkudniowej wizyty przygotowawczej można spotkać wiele osób, nawiązać nowe kontakty, zebrać sporo materiałów, zobaczyć kilka wystaw, a do tego powrócić do ulubionych zakątków miasta Oslo – mówi Anna Ptak-Gusin (str. 56) – Z pewnością potrzebna jest bardzo dobra organizacja czasu i skupienie energii na różnych działaniach.

– Wizyta przygotowawcza daje ogromne możliwości, przede wszystkim zapoznania się z życiem akademickim uczelni norweskiej – podkreśla Małgorzata Szews (str. 26). – Można w jej trakcie zaobserwować standardy funkcjonujące na uczelni goszczącej, życie studenckie, architekturę budynków akademickich,

która w Norwegii w specyficzny sposób łączy tradycję z nowoczesnością.

– Oczywiście, wizyta miała też wymiar dodany, pozwalający na poznanie lokalnego kontekstu, przydatnego – jak sądzę – w późniejszej pracy nad projektem – ocenia Agata Bachórz (str. 10). – Były na przykład nieformalne kontakty z przedstawicielami polskiej mniejszości w Reykjavíku, zwiedzanie miasta i okolic czy udział w wykładach w Bibliotece Miejskiej. – Wizyta przygotowawcza dała mi okazję do przeżycia wielu niezapomnianych wrażeń związanych z przepiękną przyrodą Norwegii i przemiłymi, otwartymi i bardzo gościnnymi mieszkańcami tego kraju – dodaje Marzena Głazunow (str. 42).

Fot. NTNU SVT/Lena Knutti (CC BY-NC-ND 2.0)

Fot. Michał Burmajster

LUDZIE I OBYCZAJE

O sukcesie (lub niepowodzeniu) wizyty decydują przede wszystkim ludzie. Jacy są Norwegowie i Islandczycy?

– Norwegia to bardzo ładny, bogaty, ale skromny kraj – zauważa Joanna Domagała-Kulawik (str. 28).

– Ludzie są życzliwi, bezpośredni, ich osobista kultura budzi respekt.

Maciej Woźny (str. 34) stwierdza: Podczas wizyty pozytywnie zaskoczyła mnie ogromna życzliwość i otwartość ze strony pracowników Uniwersytetu w Nordland oraz pozostałych Norwegów.

– Dla mnie zaskoczeniem była mała otwartość i ekspresywność Islandczyków – opowiada Dominika Polkowska (str. 22). – Zdumiała mnie też absolutna równość wszystkich, m.in. pełna równość płci.

Na ten sam aspekt zwróciła uwagę Hanna Trębacz (str. 30): – Podczas wizyty została omówiona strategia gender equality (równości płci) w Islandii. Uniwersytet w Islandii opracował program równości płci w dostę-

pie do nauki i rynku pracy oraz rozpowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie, w tym również wyrównywanie szans i projektów skierowanych do kobiet.

– Dla mnie nowością był niski stopień sformalizowania stylu pracy i relacji między pracownikami Uniwersytetu Islandzkiego – mówi Agata Bachórz.

– Nie było problemów z wizytą np. u rektora Uniwersytetu w Akureyri – dodaje Dominika Polkowska. – Dystans między pracownikami, bez względu na stanowisko, jest bardzo mały, struktura – w przeciwieństwie do Polski – raczej płaska.

– Trondheim i jego akademickie środowisko to wspinał miejsce do pracy i do życia – twierdzi Magdalena Łazarewicz (str. 48). – Pozwala na zachowanie dobrego work-life balance przy wysokiej wydajności i satysfakcji z wykonywanych zadań zawodowych.

NA WYSPIE, W GÓRACH, NAD MORZEM, POD WULKANEM

Zorza polarna, wybuch wulkanu, wodospady, widok słońca o północy – to coś, co pozostaje w pamięci po wizycie przygotowawczej.

– Nie da się w kilku zdaniach opisać Islandii – twierdzi Dominika Polkowska. – To kraj kontrastów. Akureyri jest miastem na końcu świata. Słońce tam w maju nie zachodzi, ale jednocześnie temperatura nie przekracza 5 stopni. Zamiast trawy i drzew, wszędzie można znaleźć lawę. Największą atrakcją okolicy są piękne, naturalne wodospady, a swoistą wisienką na torcie jest kąpiel w gorących, naturalnych źródłach.

– Niewątpliwie największą atrakcją była możliwość zwiedzania Bergen z jego tradycyjnym targiem rybnym i niesamowitą starówką oraz zapierającymi dech w piersiach widokami ze wzgórza Floyen – opowiada Marzena Głazunow. – Na wyspie Fedje duże wrażenie robiła bliskość przyrody, jelenie i sarny podchodzące pod domy, różnorodność ptaków i krajobraz pełen mniejszych i większych wysepek oraz wszechobecność wody.

– Wyjazd zagraniczny nie był dla mnie nowością – mówi Maria Aleksandrovich (str. 38). – Dzięki stypendiom naukowym i grantom zwiedziłam świat, pogłębiłam swoją wiedzę naukową, poznałam wybitnych naukowców oraz nawiązałam nowe kontakty przyjacielskie na całe życie. Nigdy nie myślałam, że wyjazd do Norwegii, i do tego jeszcze do jednego z najbardziej oddalonych na północ miast,

zrobi na mnie tak niesamowite wrażenie. Alta, największe miasto w regionie Finnmark, jest północną Saharą. A dzieje się tak dlatego, że średnia roczna opadów wynosi tam 400 milimetrów, czyli mniej niż na Saharze! Klimat jest suchy ze słonecznym latem i długą, śnieżną zimą. Słońce nie zachodzi tu między 16 maja a 26 lipca oraz nie wschodzi między 24 listopada a 18 stycznia.

– Wiosna w roku mojej wizyty przygotowawczej była wyjątkowo łaskawa dla mieszkańców Bergen oraz całej Norwegii – wspomina Wojciech Nowiak (str. 18).

– Nie padał deszcz i było stosunkowo ciepło, co było dużym prezentem od natury dla samych Norwegów i wszystkich przybyszów z zagranicy. Stworzyło to możliwość wspólnej wyprawy na wzniesienie noszące nazwę Fl.

Inaczej było w przypadku wizyty Rafała Smoczyńskiego (str. 24), który stwierdza: Z racji tego, że opady deszczu w Bergen są dość intensywne, aura sprzyjała pracy w bibliotece uniwersyteckiej, która jest znakomicie wyposażona.

– Islandia frapuje mnie od wielu lat – przyznaje Lidia Pokrzycka (str. 20). – Jest piękna, dla Polaków wręcz egzotyczna. Dodatkowo, akurat w trakcie mojego pobytu, na wyspie wybuchł wulkan.

Fot. Tomasz Krakowiak

Fot. Ethan Trehitt (CC BY-NC-ND 2.0)

MAM NADZIEJĘ, ŻE TU WRÓCĘ

Wizyta przygotowawcza może zapoczątkować nową życiową pasję lub zainspirować do tworzenia planów na przyszłość, także tę bardzo odległą.

– Islandia to bardzo ciekawy kraj – stwierdza prof. Aleksander Śładkowski (str. 36). – Niestety, nie udało mi się zwiedzić nic poza Reykjavikiem – brak czasu. Ale niewykluczone, że taka możliwość pojawi się w przyszłości.

– Wizyta przygotowawcza zainspirowała mnie do nauczania się języka norweskiego – mówi Maria Aleksandrovich.

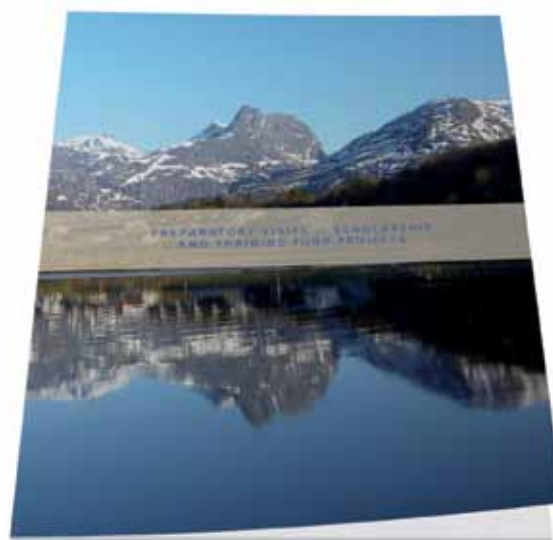
– Zawsze szukam okazji do podróży na Islandię czy do Norwegii, ponieważ dzięki tak długotrwałej i owocnej współpracy czuję się bardzo związana z tymi społecznościami i kulturami – podkreśla Ewa Murawska (str. 54). – Oba te państwa wywodzą się z jednego kręgu historycznego, natomiast ich kultura jest już różna. Zawsze kiedy jestem w Norwegii i Islandii, zaskakuje mnie dynamika rozwoju edukacji kulturalnej w tych

państwach, czego przykładem jest choćby imponująca infrastruktura obiektów kultury (designerski gmach opery w Oslo, przemyślana i wtapiająca się w nadmorski krajobraz bryła sal koncertowych Hilden w Kristiansand czy architektoniczna oraz akustyczna perełka Północy i w ogóle Europy – budynek Harpy w Reykjaviku). Co wydaje się oczywiste – tak imponujące budynki nie mogły powstać, gdyby nie było popytu na kulturę. Wyjazdy do Norwegii i Islandii, oprócz nieocenionej wartości naukowej, edukacyjnej i artystycznej, zawsze są dla mnie z radością wyczekiwany moment oderwania się od codzienności do przyrody (z jednej strony ascetycznej, z drugiej – majestatycznej), świeżego powietrza, spokoju życia i w zasadzie zawsze nachodzi mnie krótkka, ulotna myśl: kiedyś zamieszkać tam na dłużej.

PREPARATORY VISITS — SCHOLARSHIP AND TRAINING FUND PROJECTS

Travel broadens the mind. Thanks to the Scholarship and Training Fund (STF) and its Preparatory Visits measure, this adage has taken on a new meaning. A mobility lasting a few days, which is filled with meetings, presentations and discussions, very often serves as an impulse for establishing mutually beneficial cooperation by educational institutions from countries participating in the programme. These visits, however, have also a personal dimension; they open up mobility participants to the world, boost their professional ambitions, incentivise them to raise qualifications, learn languages and travel. Preparatory Visits change the lives of individuals and institutions alike. In this publication, we are showing these changes.

English version of
the publication is
available online
at [www.fss.org.pl/
en/publications](http://www.fss.org.pl/en/publications)

Tytuł: Wizyty Przygotowawcze Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Kompendium projektów

Redaktor prowadzący: Weronika Skaczkowska

Redakcja i koncepcja: Anna Wdowińska

Konsultacja merytoryczna: Katarzyna Aleksandrowicz, Sylwia Iżyniec

Korekta: Agnieszka Pawłowiec, dr Agnieszka Karolczuk

Zdjęcia: Poza fotografiami, których autorzy zostali wskazani, zdjęcia pochodzą z archiwów opisywanych beneficjentów. Wyjątek stanowią zdjęcia na str. 15 (dół), 17 (góra) oraz 41, pochodzące z banku zdjęć Fotolia. Zdjęcie wykorzystane na okładce autorstwa Michała Burmajstera pt. „Andalsens – Norwegia”.

Opracowanie graficzne i skład: Justyna Marciniak

Druk: Oficyna Drukarska Jacek Chmielewski w Warszawie

Wydawca:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

ul. Mokotowska 43

00-551 Warszawa

tel.: 22 46 31 000

e-mail: kontakt@frse.org.pl

www.frse.org.pl | www.fss.org.pl

ISBN: 978-83-64032-78-3

Publikacja bezpłatna

Publikacja dofinansowana ze środków funduszy norweskich i EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii.

